

★ **HVIEZDA V TRADÍCII**
KOLEDOVANIA
O hviezdonošoch a význame
hviezdy v koledovaní / s. 4 – 5

★ **POTREBUJEME MLADÝCH ĽUDÍ,**
KTORÍ POSTAVIA JUŽNÝ SUDÁN NA NOHY
Ako sa mladí môžu stať svetlom
pre svoju krajinu / s. 8 – 9

★ **KAŽDÝ PROJEKT**
ROZPRÁVA TISÍC PRÍBEHOV
Svedectvá o šírení radosti
cez Dobrú novinu / s. 12 – 13

DOBRÉ NOVINY

DOBREJ NOVINY | 2023

KOLEDNÍCKE NOVINY VYDÁVA eRko – HNUTIE KRESŤANSKÝCH SPOLOČENSTIEV DETÍ / 29. ROČNÍK

▼ ABSOLVENTKA KURZU
ELEKTRICKÝCH A SOLÁRNYCH
SYSTÉMOV SARAH KOLOK (22)
REPREZENTUJE MLADÚ
GENERÁCIU JUŽNÉHO SUDÁNU,
KTORÁ JE SVETLOU NÁDEJOU
PRE SVOJU KRAJINU, PRETOŽE
CHCE SVOJÍM ÚSILÍM PRISPIEŤ
K JEJ OPĀTOVNÉMU BUDOVANIU.
LUCAS NG'HWANGI SJ, 2023

Staň sa svetlom aj ty

DANIEL FIALA, RIADITEĽ DOBREJ NOVINY

Milí čitatelia, ďakujem vám za podporu, ktorú nám svojou účasťou na koledovaní prejavujete. S bážňou a vďakou hľadáme na všetky vaše dobrodenia voči koledníkom Dobrej noviny a ľuďom v Južnom Sudáne. Nech sú tieto noviny pre vás svedectvom, že ste súčasťou veľkého diela solidarity.

Prijatím koledníkov počas Vianoc sa stávajú svetlom pre Južný Sudán, ktorý na začiatku tohto roku navštívil aj pápež František. Počas svätej

omše v hlavnom meste povedal: „Táto krásna a sužovaná krajina potrebuje svetlo, ktoré má každý z vás, alebo skôr svetlo, ktorým každý z vás je.“

Mladí ľudia sa v Rumbeku vzdelávajú v jezuitskom tréningovom centre sv. Petra Clavera, aby ako elektroinštalatéri solárnych zariadení dokázali priniesť svetlo do príbytkov, škôl, misijných staníc či nemocníc. Svojím remeslom tak budujú svetlú budúcnosť mladej, no mnohými utrpeniami skúšanej krajiny.

Remeslom koledníkov je prinášať vianočnú radosť. Koledovaním sa akoby trénujú v “odbo-re” rozdávanie radosti. Prichádzajú ako anjeli, pastieri alebo traja kráľi s dobroprajnosťou a úsmevom, aby vám zvestovali veľkú radosť, ktorá patrí všetkým ľuďom, a tak rozžiarili vaše príbytky i vnútro.

Sväté Písmo, liturgia i tradície sú počas Vianoc plné svetla. Pápež Benedikt XVI. počas prvej generálnej audiencie v roku 2012 vo svojom príhovore povedal: „Kristov príchod rozptyľuje temnoty sveta, naplňuje svätú Noc nebeským jasom a tváre ľudí ožaruje nádherou Boha Otca. ... Sláviť Vianoce teda znamená prejavovať radosť, novosť, svetlo, ktoré toto Narodenie prinieslo do celej našej existencie, aby sme sa i my stali nositeľmi radosti, skutočnej novosti a Božieho svetla pre iných.“

Želám vám, aby vás svetlo hviezd privedlo opäť k jasličkám, kde nájdete narodeného Božieho Syna, ktorým je Kristus – svetlo sveta. A v nasledujúcom roku nech tak svieta vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je na nebesiach. (Mt 5,16)

KOLEDOVANIE

Čím žila Dobrá novina v 28. ročníku

TEXT: MIROSLAVA SELECKÁ

SNÍMKY: DOBRÁ NOVINA, 2022

Prípravy na koledovanie aj ohlasovanie Dobrej noviny prebiehali v minulom 28. ročníku v duchu radosti z osobných stretnutí a srdečných prijatí v rodinách, Prezidentskom paláci aj Ríme. S mottom *Zmeňme púšť na záhradu* menili koledníci spolu s podporovateľmi Dobrej noviny púšte na krásne záhrady na Slovensku aj v suchom Samburu na severe Kene.

► Stretnutie zodpovedných osôb

V dňoch 5. a 7. novembra 2022 sa uskutočnilo 8 stretnutí zodpovedných a sprevádzajúcich osôb Dobrej noviny s celkovým počtom 166 účastníkov. Organizáciu mali na starosti členovia Komisie Dobrej noviny za jednotlivé diecézy. Účastníci sa dozvedeli informácie o ťažiskovom projekte ekologického farmárčenia v kenskon Samburu, ale aj o ostatných podporených projektoch v Keni, Ugande, Etiópii a Južnom Sudáne. Program jednotlivých stretnutí obohatili rôzne workshopy a svedectvá dobrovoľníkov, ktorí pôsobili v Afrike.

▼ Kolednícky klip

Podobne ako v posledných dvoch ročníkoch, aj tentokrát Dobrá novina pripravila kolednícky videoklip. Videoklip bol natočený v spolupráci s koledníkmi z farnosti Žilina-Solinky a zobrazoval, ako vyzerá koledovanie v meste. Spolu s klipmi z minulých rokov bol použitý na prezentáciu koledovania v online priestore, najmä na sociálnych sieťach.

▲ KOLEDNÍCI Z FARNOSTI ŽILINA-SOLINKY ZAŽILI AJ NATÁČANIE DRONOM.

▲ NA STRETNUTIACH SI ÚČASTNÍCI VYCHUTNALI AJ KENSKÝ ČAJ. NA FOTKE SÚ ÚČASTNÍCI STRETNUTIA V RUŽOMBERKU.

▼ Webinára

V rámci prípravy na koledovanie boli pre farnosti prichyšané dva online webinára – 24. novembra o koledníckych stretnutiach s praktickými tipmi pre animátorov a 14. decembra o organizovaní koledovania a posledných pripravách pred Vianocami. Okrem toho sa 15. decembra uskutočnil aj rozvojový webinár o aktivitách v kenskom Samburu s účasťou dvoch hostí – kolumbijského misionára pátra Mema zo Samburu a dobrovoľníčky Jaroslavy, ktorá v Samburu prežila 6 mesiacov. Na všetkých troch webinároch sa zúčastnilo spolu 88 ľudí.

▼ Sväté omše spojené s vyslaním koledníkov

Po dvoch rokoch sa zmenila aj forma vysielania koledníkov. Opäť sa konali diecézne sväté omše (10. – 11. decembra), kde sa deti z viacerých farností mohli stretnúť so svojimi biskupmi, ktorí sa im prihovorili, požehnali ich a vyslali do služby koledovania. Celkovo sa na 12 svätých omšiach stretlo viac ako 1 500 koledníkov zo 141 farností. Sväté omše v Banskej Bystrici, Nitre a svätú liturgiu v Košiciach odvysielalo naživo Rádio Lumen a svätú omšu z Poltára odvysielala v priamom prenose TV Lux.

▲ KOLEDNÍCI Z PREŠOVSKÉJ ARCHIEPARCHIE S VLADYKOM PETROM RUŠNÁKOM V KATEDRÁLE SV. JANA KRSTITEĽA V PREŠOVE.

▼ Jarumalci na stredisku eRka

Počas vianočnej kampane navštívili sídlo eRka v Bratislave štyria zástupcovia Jarumalských misionárov z Kene. Krátka návšteva 6. a 7. decembra slúžila na pracovné rozhovory a prehĺbenie vzťahov s partnermi, ktorých projekt bol hlavnou témou 28. ročníka Dobrej noviny.

▲ ZAMESTNANCI ERKA V KANCELÁRII DOBREJ NOVINY SO ZÁSTUPCAMI JARUMALSKÝCH MISIONÁROV: PÁTRM MEMOM, VICTORIOU, SILVESTROM A IRENE.

▼ Koledovanie v Ríme

Dobrá novina zaznela už piatykrát aj v Ríme, kde ju reprezentovali koledníčky Nelka, Paulínka, Karolínka a Kristínka z Liptovských Sliačov. Spolu s koledníkmi z Nemecka, Južného Tirolska, Švajčiarska a Maďarska sa zúčastnili na slávnostnej novoročnej svätej omši so Svätým Ocom. Svojimi koledami a vinšami priniesli radosť a požehnanie našim krajanom vo Vatikáne a Ríme a úmysel novoročnej omše obetavali za koledníkov a Slovensku, ako aj priateľov, podporovateľov a partnerov Dobrej noviny.

▲ KOLEDNÍČKY Z LIPTOVSKÝCH SLIAČOV SPOLU S KOLEDNÍKMI Z NEMECKA, ŠVAJČIARSKA, JUŽNÉHO TIROLSKA A MAĎARSKA ZAKOLEDOVALI AJ ŠVAJČIARSKEJ GARDE VO VATIKÁNE.

▼ Stážisti Dobrej noviny

Počas prípravy a aj v samotnom priebehu 28. ročníka bol tím Dobrej noviny posilnený o historicky prvých dvoch stážistov.

Zuzana Mitošinková a Peter Madeja sú niekoľkoročnými členmi Komisie Dobrej noviny a svoje skúsenosti sa rozhodli obohatiť o stáž v Dobrej novine. Keďže táto pilotná skúsenosť priniesla veľa dobrého ovocia, Dobrá novina bude aj v nasledujúcom období otvárať stážistické pozície.

▲ PREZIDENTKA PRIPOMENULA, ŽE NA NOVÝ ROK UDELILA ŠTÁTNE VYZNAMENANIE EUGENOVÍ VALOVIČOVI, JEDNÉMU ZO ZAKLADATEĽOV ERKA, A TÝM VYZDVIHILA PRÍNOS A VÝZNAM VYTRVALEJ PRÁCE S DEŤMI A MLÁDEŽOU TOHTO DETSKÉHO HNUTIA. SNÍMKA: KANCELÁRIA PREZIDENTA SLOVENSKEJ REPUBLIKY, 2023

▲ Koledovanie u prezidentky

Prezidentka Zuzana Čaputová prijala v pondelok 9. januára 2023 koledníkov Dobrej noviny. Tisíce detí z celého Slovenska reprezentovali koledníci z Kátloviec pri Trnave a Podkoníc z okolia Banskej Bystrice. Prezidentke zaspievali, zavinšovali a zaželali, aby táto koleda prinášala nádej, radosť a Božie požehnanie do jej pracovného aj súkromného života počas celého roka 2023. Prezidentka ocenila najmä udržiavanie tradícií, prajnosť a praktickú pomoc ľuďom v núdzi.

▼ Trojkráľový sprievod

V piatok 6. januára 2023 sa vďaka spolupráci Dobrej noviny a spoločnosti Istroproduction uskutočnil v poradí už tretí ročník Trojkráľového sprievodu ulicami hlavného mesta.

Ústrednou témou sprievodu bol stále aktuálny príbeh putovania mudrcov z východu, ktorých hviezda na oblohe viedla až k novonarodenému Božiemu Synovi v Betleheme.

Po dvojročnej prestávke spôsobenej pandemiou sa tak traja kráľi mohli opäť vydať na cestu. Sprievod na čele s hviezdonošcami tvorili gajdoši, vlajkonosiči a traja kráľi na ťave a dvoch koňoch a pridali sa stovky ďalších účastníkov, najmä rodín s malými deťmi, či návštevníkov Bratislavy.

▲ TRAJA KRÁĽI NASLEDOVALI HVIEZDU AŽ K SVÄTEJ RODINE, KDE MALÉMU JEŽIŠOVI PRINIESLI VZÁCNÉ DARY. SNÍMKA: CLOVEK A VIERA, JAROMÍR MIKULEC, 2023

▼ Koledovanie u nuncia

Apoštolský nuncius Mons. Nicola Girasoli prijal 5. januára 2023 koledníkov Dobrej noviny zo Šurian. Zástupcu Svätého Otca na Slovensku potešili koledníci svojimi vinšami a koledami a zároveň mu priblížili slovenskú kolednícku tradíciu.

▲ PRIESTORY APOŠTOLSKÉJ NUNCIATÚRY OŽILI KRÁSNYMI SLOVENSÝMI VINŠAMI A KOLEDAMI.

DOBRÉ NOVINY DOBREJ NOVINY

VYDÁVA RAZ ROČNE ERKO – HNUTIE KREŠŤANSKÝCH SPOLOČENSTIEV DEŤÍ, MILETIČOVA 7, 821 08 BRATISLAVA 2
MOBIL 0908 183 410, E-MAIL DN@ERKO.SK
WWW.ERKO.SK, WWW.DOBROANOVINA.SK
ZOSTAVILI DANIEL FIALA, LUCIA JANTOŠOVIČOVÁ,
JOZEF MAGDA, DARINA MAŇUROVÁ, MIROSLAVA SELECKÁ
ZODPOVEDNÁ REDAKTORKA MÁRIA BRIŠOVÁ
ILUSTRÁCIE JANA HOMOLOVÁ, MÁRIA PÁLENIKOVÁ
GRAFICKÁ KONCEPCIA A SADZBA PERGAMEN
TLAČ SLOVENSÁ GRAFIA, A. S., BRATISLAVA
ZADANÉ DO TLAČE V SEPTEMBRI 2023
BANKOVÉ SPOJENIE: TATRA BANKA
IBAN: SK77 1100 0000 0029 4045 7894
BIC (SWIFT) TATRSKBX
NEPREDAJNÉ
OBČIANSKE ZDRUŽENIE ERKO – HKSD PODPÍSALO KÓDEX
POUŽÍVANIA OBRAZOVÉHO MATERIÁLU A PODÁVANIA SPRÁV
SVOJE KOMENTÁRE A VÝHRADY MÔŽETE ZASLAŤ
NA KODEX@ERKO.SK

TRADÍCIA

Hviezda v tradícii koledovania

PRIPRAVILI: DANIEL FIALA, DARINA MAŇUROVÁ

Dobrá novina je program eRka, ktorý zapája deti do koledovania a rozvíja kolednícku tradíciu na Slovensku. Jej symbolom sa stala hviezda, ktorá hrá dôležitú úlohu pri ohlásení narodenia Božieho Syna.

Koledovanie má svoj pôvod vo vianočných hrách a už oddávna patrí na Slovensku medzi najkrajšie ľudové i kresťanské tradície. Ako vysvetľuje etnomuzikológ Ondrej Demo: „Vianočné hry dokonali svoj formotvorný proces v ľudovej tradícii na prelome 15. a 16. storočia. Biblický cyklus hier sa v ľudovom prostredí drobí na samostatné hry, ktoré zodpovedajú inscenačným možnostiam vtedajších malých dedinských usadlostí. Tak vznikli samostatné hry, ako je Adam a Eva (Chodenie s hadom), Chodenie s betlehenskou hviezdou, Tri kráľe, Pastierske hry, s hlavným motívom Narodenia Ježiša a s ústrednou témou zvestovania betlehenským pastierom.“

Základom tzv. obchôdzok, teda chodenia od domu k domu, býva vinšovanie, ktoré má vo vianočnom a novoročnom čase jedinečnú podobu koledovania. Pri odovzdávaní koledníckej tradície sa v jednotlivých regiónoch Slovenska ustálili rozmanité podoby ľudovej slovesnosti, vianočných spevov, rýmov a vinšov, ale tiež odevov a kostýmov, ktoré dotvárali rôzne artefakty ako palice, koruny, svätožiary alebo malé betlehemy či kostolíky nesené v rukách. Medzi týmito symbolmi nemohla chýbať ani vianočná hviezda.

Koledovanie detí v Dobrej novine nadviazalo na túto tradíciu a prebieha v čase od Štedrého

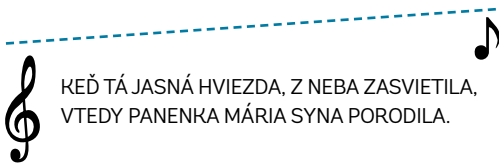

▲ CHODENIE S BETLEHEMOM V HELPE, 1977, SĽUK. ZDROJ WWW.FONDTLK.SK.

▲ KOLEDNÍCI DOBREJ NOVINY Z OBCE HRONSKÉ KLAČANY. DOBRÁ NOVINA, 2020

dňa do Troch kráľov. V dňoch okolo Božieho narodenia chodia koledníci oblečení za pastierov a anjelov, vo sviatok Zjavenia Pána zase predstavujú troch kráľov. Tam, kde sa udržala silná ľudová kultúra, dopĺňajú kostýmy postáv krásne slovenské krojové odevy.

KEĎ TÁ JASNÁ HVIEZDA, Z NEBA ZASVIETILA,
VTEĎY PANENKA MÁRIA SYNA PORODILA.

Zvestovaním dobrej noviny sa koledníci stávajú pokračovateľmi prvých ohlasovateľov radostnej zvesti o Kristovom narodení. Pokračovateľmi betlehenských pastierov a troch kráľov z východu. Jedni túto zvest' oznámili ľuďom v betlehenskom kraji a druhí ju odniesli až za hranice Judey, do svojich domovín.

Hviezda v príbehu troch kráľov

Keď sa za čas kráľa Herodesa v judejskom Betleheme narodil Ježiš, prišli do Jeruzalema mudrci od východu a pýtali sa: „Kde je ten novonarodený židovský kráľ? Videli sme jeho hviezdu na východe a prišli sme sa mu pokloniť.“

A hľa, hviezda, ktorú videli na východe, išla pred nimi, až sa zastavila nad miestom, kde bolo dieťa.

Ako zbadali hviezdu, nesmierne sa zaradovali. Vošli do domu a uvideli dieťa s Máriou, jeho matkou, padli na zem a klaňali sa mu. Potom otvorili svoje pokladnice a dali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. (Mt 2, 1-2 a 9-11)

Hviezda v tomto biblickom príbehu predstavuje kompas, podľa ktorého vie človek nájsť neviditeľného Boha, ktorý sa vtelením zviditeľňuje. Hviezda je stelesnením túžby, vďaka ktorej dokáže putujúci prekonať veľké prekážky, len aby dosiahol métu, ku ktorej kráča, a aby naplnil túžbu po pravde, ktorá je v jeho srdci. Zároveň je každá hviezda slnkom, teda zdrojom svetla a života. Zdrojom, ktorý rozjasňuje a prináša radosť.

Aj toto sú dôvody, prečo sa hviezda stala symbolom koledníkov Dobrej noviny. Počas koledovania chcú byť kompasom pre svet, keď ohlasujú, že sa narodil jediný Spasiteľ sveta a ním je Ježiš Kristus. Koledníci sú odhodlaní prekonávať ťažkosti svojich krátkych či dlhších putovaní v mrazivej zime, pričom ich ženie túžba urobiť druhých šťastnými. A v neposlednom rade poslaním koledníkov je prinášať svetlo do ľudských vzťahov a prispievať tak malým kúskom dobra k lepšiemu životu svojich blízkych, blízkych i vzdialených. Jednoducho šíriť vianočnú radosť a solidaritu.

Koledníci tak, veľmi podobne ako pastieri a traja kráľi z evanjeliového príbehu, ohlasujú Božiu lásku, ktorá prišla na svet v narodenom Dieťati. A túto novinu ohlasujú nielen svojmu

okoliu – vo svojom meste či dedine samotným koledovaním v rodinách, ale aj svetu za hranicami Slovenska prostredníctvom darov, o ktoré sa delia so svojimi sestrami a bratmi vo východnej Afrike. Pastierov i mudrcov pritom charakterizovala veľká radosť. Mali takú veľkú radosť, že sa s ňou museli podeliť s inými. Detskí koledníci sa ich snažia napodobniť aj v tomto, aby sa o svoju úprimnú radosť z Vianoc dokázali podeliť so všetkými, ktorých počas koledovania navštívia.

Chodenie s hviezdou

Počiatky tejto formy vianočnej obchôdzky sa na Slovensku datujú na 13. – 14. storočie. Rekvizitou trojkráľového *Chodenia s hviezdou* je prirodzene hviezda. Dokonca je zaznamenané aj „úsilie o to, aby sa rekvizita hviezdy stala aj svetelným zdrojom,“ píše Anna Hlaváčová z Centra spoločenských a psychologických vied SAV a pokračuje uvedením konkrétneho príkladu: „V rybanskom *Chodení s hviezdou* jeden z bánovských chlapcov nosil „šestrohú hviezdu zhotovenú z papiera a oblepenú v kruhu pozlátkou a na rožkoch rôznofarebnými papiermi. V kruhu horela svieca.“ Takéto stvárnenie hviezdy nie je ojedinelé, aj keď sa mu celkovo venuje malá pozornosť. Azda sa svetlo uplatnilo v ešte vždy krátky trojkráľový deň ako svetelný zdroj, no hlavný bol symbolický rozmer – tak ako je to dnes pri odovzdávaní betlehemskeho svetla.“

Etnograf Martin Slivka vo svojej knihe *Slovenské ľudové divadlo* zase vysvetľuje, že „betlehemska hviezda so svetlom vo vnútri sa považuje za symbol slnka, svetla a jej krútenie znázorňuje i magicky privoláva pohyb slnka na oblohe k novému solárnemu roku. Popri mnohých významových dotykoch je hmotným dôkazom tejto motivácie v našej etnografii hviezda urobená z 365 kúskov – ako je dní v roku.“

Zaujímavosťou je, že taká formička hviezdy odlišovala v minulosti v ľudových hrách aj spájajúce rekvizity. „Keďže myslieť sa dá slovom i obrazom, o schopnosti rozvíjania biblických paralel v ľudových hrách svedčia spájajúce rekvizity. Nie je náhodou, že nižnoružbašská *Hra o stvorení sveta* sa hrá s tým istým domčekom ako *Chodenie s betlehemom*. Obe rekvizity odlišuje len formička na vianočné pečivo umiestnená na streche domčeka – plechová vykrajovačka v tvare hviezdy do znakového systému prináša popri motíve hviezdy aj motív chleba,“ vysvetľuje opäť Anna Hlaváčová.

Trojkráľový sprievod v Bratislave

V období rokov 1563 – 1830 bolo kráľovské mesto Bratislava korunovačným mestom. „A ak ním raz bolo, zákonite malo aj rozvinutú mestskú kultúru okolo sviatku Troch kráľov – ako Kolín nad Rýnom, Paríž či Praha,“ píše Anna Hlaváčová v knihe *Téma Troch kráľov v umení a v kultúre* a dopĺňa: „Temer všetky dimenzie súčasného trojkráľového sprievodu možno nájsť aj v jeho rozmanitých predošlých formách, aké sa v priebehu dejín vyskytovali na našom území.“

Prvý trojkráľový sprievod v Bratislave sa konal v roku 2019. Po Prahe a Varšave je Bratislava tretím z hlavných miest strednej Európy, kde sa začalo s konaním sprievodov. Kolednícka akcia

▲ HVIEZDONOSCI POČAS TROJKRÁĽOVÉHO SPRIEVODU V BRATISLAVE, SNÍMKA: BARBORA JANČAROVÁ, 2023

▲ BETLEHEM S HVIEZDOU Z VIANOČNEJ FORMIČKY, NIŽNÉ RUŽBACHY, 1965, SNÍMKA: FOTOGRAFIA MARTINA SLIVKU ZVEREJNENÁ S LÁSKAVÝM SÚHLASOM JEHO MANŽELKY OLGY

Dobrá novina bola od začiatku zapojená do organizácie tohto sprievodu na Slovensku. V januári

GAŠPAR: STOP! A AKO ĎALEJ?

KDE JE SPRÁVNA CESTA?

BALTAZÁR: TAK AKO AJ DOPOSIAL...

POVEDIE NÁS HVIEZDA!

(úryvok zo scenára trojkráľového sprievodu)

2023 sa konal po tretíkrát kvôli vynútenej pandemickej prestávke.

Účinkovanie hviezdonoscov počas sprievodu našim hlavným mestom má dvojaký význam. V prvom rade ide o úlohu udávať smer celému sprievodu, keďže kráľi podľa biblického príbehu nasledovali hviezdu. Ďalšia ich úloha je spojená s vizuálnym zážitkom, ktorý objavujú účastníci podujatia zaujatí veľkoleposťou sprievodu, zvie-

ratami, kostýmami, scénkami a dialógmi, ktoré znejú ulicami a námestiami Starého mesta.

„Keďže kráľi – na rozdiel od koledníckeho chodenia s hviezdou – prichádzajú v trojkráľovom sprievode na koňoch, podujatie vracia do historického prostredia kone, ktoré tam kedysi boli bežné. Ani ťava nie je prvou svojho druhu, ktorá kráča bratislavskými ulicami. Posadenie kráľov na zvieratá doslovne mení optiku aj pre návštevníkov mesta, ktorí ich príchod očakávajú v koridore formujúcom sa po okrajoch ulíc. Aby videli kráľov, musia zdvihnúť hlavy. Tým sa do ich optického horizontu dostávajú strechy, skulptúry a štukatúry historických budov, vyvesené zástavy a plagáty, štíty a umelecké kovania balkónov. Aj malí hviezdonosci v čele sprievodu tahajú hviezdami na dlhých žrdiach pohľady účastníkov nahor. Toto zdvihnutie zraku nad bežný optický horizont robí niečo podobné aj s ľudským vnútrom. Dáva možnosť zakúšať známe historické jadro Bratislavy po novom, inak, sviatočne,“ približuje Anna Hlaváčová, ktorá je tiež spoluorganizátorkou Trojkráľového sprievodu v hlavnom meste. *

ZDROJE:

Hlaváčová, Anna. *Dve teatralizované formy slávania Troch kráľov: trojkráľový sprievod a koledovanie*. In *Téma Troch kráľov v umení a v kultúre*. – VEDA, Bratislava, 2021, s. 430 – 468.

Slivka, Martin: *Slovenské ľudové divadlo*, Bratislava, 2002. Demo, Ondrej: *Vianočné ľudové koledy, vinše a hry. Matica slovenská, Martin*, 2014, s. 29.

Dobrá novina je tiež súčasťou siete koledníckych akcií v Európe, ktoré sa neformálne stretávajú už viac ako 10 rokov. Patria do nej organizácie z Nemecka, Švajčiarska, Rakúska, Talianska, Maďarska a Slovenska. Spoločnou aktivitou je napríklad každoročná účasť na novoročnej svätej omši so Svätým Otcom Františkom vo Vatikáne. Mimochoďom koledníci v nemčine sú *Sternsinger*, čo by sme mohli preložiť aj ako speváci s hviezdou (Stern – hviezda, singen – spievať).

KOLEDOVANIE

Po koledníckych cestičkách

PRIPRAVILA MIROSLAVA SELECKÁ

SNÍMKY: DOBRÁ NOVINA, 2022, 2023

Koledníci Dobrej noviny po dvoch rokoch opäť navštevovali príbytky a prinášali radostnú zvesť po celom Slovensku. Prečítajte si, ako to celé vyzeralo a koľko radosti koledníci zažili i darovali.

1. KROJE MAJÚ NA PODPOLANÍ DLHÚ TRADÍCIU. NA VÄČŠIE SLÁVNOSTI (BOŽIE TĚLO, PATROCINIUM KOSTOLA, BOŽIE NARODENIE A INÉ) SA BEŽNE CHODILO DO KOSTOLA V KROJI. STARÍ RODIČIA ALEBO RODIČIA SI TO DOBRE PAMÄTAJÚ. KOLEDOVANIE V KROJI SI ZAVIEDLI SAMOTNÉ DETI. AJ OHLASOVANIE DOBREJ NOVINY JE PRE NÁS TAKÁ ŠPECIÁLNA A SLÁVNOSTNÁ PRÍLEŽITOSŤ, KEDY KROJ MUSÍ BYŤ. TEŠÍ NÁS, KEĎ PRI KOLEDOVANÍ POOKREJÚ NAJMÄ TÍ STARŠÍ, KTORÍ SI PRI POHLADE NA VYŠÍVANÉ SUKNE SPOMÍNAJÚ NA ČASY, KEĎ SAMI KROJ NOSILI. (KOLEDNÍCI Z KORYTÁROK, FARNOSŤ KRIVÁŇ, BANSKOBYSTRICKÁ DIECÉZA)

2. TÁTO FOTKA VZNIKLA U RODINKY MLADÉHO FARMÁRA Z VASILOVA – MILANA JURKYHO S MANŽELKOU. VRÚCNE NAŠICH KOLEDNÍKOV DOBREJ NOVINY PRIJALI. TÁTO RODINKA PODPORUJE DETI A MLÁDEŽ K PESTOVANIU HODNÔT A TRADÍCIÍ. KOLEDNÍCI BOLI ÚŽASNÍ, RADOSŤ V OČIACH, CHUŤ S KTOROU CHODILI NA PRÍPRAVU DOBREJ NOVINY, BOLA ÚŽASNÁ A TEŠIA SA NA ĎALŠÍ ROČNÍK. VELMI SME VĎAČNÍ ZA TAKÝ KRÁSNY ZÁŽITOK. NIELENŽE SME MOHLI POMÔCŤ INÝM DEŤOM VO SVETE, ALE AJ SME SA ZBLÍŽILI VŠETCI U NÁS VO VASILOVE. ČI UŽ DETI Z ERKA, ALE AJ RODINY, KTORÝM SME BOLI KOLEDOVAŤ, ĎAKUJEME ZA TAKÚ KRÁSNU PRÍLEŽITOSŤ A DÚFAME, ŽE SA ZAS VŠETCI UVIDÍME O ROK. (KOLEDNÍCI Z VASILOVA, FARNOSŤ BABÍN, SPIŠSKÁ DIECÉZA)

3. NÁŠ ŠARMANTNÝ KRÁĽ DOSTAL SKVELÝ NÁPAD KOLEDOVAŤ V SUPERMARKETE. KEĎŽE HO TAM SKRZE

MAMKU POZNAJÚ, DÚFALI SME, ŽE TO NEBUDE PROBLÉM. AKONÁHLE HO PANI PREDAVAČKY UVIDELI, VYŤAHOVALI MOBILY A NATÁČALI SI NÁS. ROVNAKO AKO ZÁKAZNÍCI. MNE SA NAJVIAC RÁTALI TIE NATEŠENÉ TVÁRIČKY DETÍ, KTORÉ VŠETKÝM ROZPRÁVALI TENTO BOMBASTICKÝ ZÁŽITOK :D (KOLEDNÍCI Z BANSKEJ ŠTIAVNICE, BANSKOBYSTRICKÁ DIECÉZA)

4. KOLEDOVANIE S OZEMBUCHMI NEBOLO LAHKÉ, ALE KEĎŽE V KOSTOLE MÁME KOBERCE, NIČ SME NEROZBILI. PÁN FARÁR ZDÔRAZNIL, ABY SME DÁVALI POZOR. KEĎ SME PRIŠLI DO KOSTOLA, DETI OD STRACHU ZABUDLI AJ POUŽÍVAŤ OZEMBUCHY A PÁN FARÁR NA TO: „BUM-BUM NIČ?“ SMIALI SME SA, POTOM UŽ IŠLI PEKNE DO RYTMU A VEDÚCA MIŠKA SA LEN POZERALA, ČI SA FAKT NIEČO NEROZBIJE, HLAVNE DLAŽBA. ALE NIE, BOLO TO ÚŽASNÉ, DETI SA SMIALI A MY VŠETCI S NIMI. (KOLEDNÍCI Z PODBREZOVEJ, ROŽŇAVSKÁ DIECÉZA)

5. KOLEDNÍCI Z BARDEJOVA SA KAŽDOROČNE V ČASE VIANOC VYDÁVAJÚ OHLASOVAŤ DOBRÚ NOVINU O NARODENÍ MALÉHO JEŽIŠKA V NIEKOĽKÝCH SKUPINÁCH. NA FOTOGRAFII JE JEDNA Z NICH. ZÁKLADNÝM VYBAVENÍM DOBREJ KOLEDNÍCKEJ SKUPINY SÚ OKREM INÉHO AJ BETLEHEM A KOSTÝMY. JE UŽ MILÝM ZVYKOM, ŽE O BETLEHEM SA POČAS KOLEDOVANIA STARAJÚ NAJMLADŠÍ (NAJSILNEJŠÍ) ČLENOVIA SKUPINY – PASTIERI A KRÁLI, KTORÍ SVOJU FUNKCIU BERÚ VEĽMI ZODPOVEDNE. NA VÝROBE KOSTÝMOV SA PODIELAJÚ ŠIKOVNÉ RÚČKY KOLEDNÍKOV A ANIMÁTOROV, NO TAKTIEŽ NÁM ICH ZABEZPEČUJÚ AJ

ÚŽASNÍ RODIČIA KOLEDNÍKOV. TAKTO VYBAVENÁ SKUPINKA MÁ PRÁVY VIANOČNÝ ŠMRNC A VYVOLÁVA MILÝ ÚSMEV NA TVÁRACH LUDÍ EŠTE PREDTÝM, NEŽ ZAČNE VINŠOVAŤ. DIELO DOBREJ NOVINY KAŽDOROČNE SPÁJA VŠETKÝCH ČLENOV NÁŠHO FARSKEHO SPOLOČENSTVA A TO JE NA TEJTO SLUŽBE, ZVLÁŠŤ V ČASE VIANOC, TO NAJKRAJŠIE. (KOLEDNÍCI Z BARDEJOVA, KOŠICKÁ ARCIDIECÉZA)

6. KOLEDOVANIE NA SÍDLISKU BÝVA VEĽMI VESELÉ, LEBO TAKÁ ROZŠANTENÁ BANDA PŮTA POZORNOSŤ VŠETKÝCH OKOLOIDÚCICH. TENTO ROK SME KOLEDovali U 102-ROČNEJ PANEJ A KEĎ NÁS ZAČULI JEJ SUSEDIA, PRIŠLI SA POZRIEŤ A TIEŽ NÁM NIEČIM PRISPĚLI. SPOMÍNAM SI, ŽE NÁS RAZ ZASTAVILI LUDIA PRIAMO NA CESTE MEDZI PANELÁKMI A POPROSLI NÁS O PIESEŇ. VEĽMI SA Z TOHO TEŠILI, LEBO KOLEDNÍKOV V PETRŽALKE EŠTE NEVIDELI. (KOLEDNÍCI Z BRATISLAVY, FARNOSŤ SVÁTEJ RODINY V PETRŽALKE, BRATISLAVSKÁ ARCIDIECÉZA)

7. MY KYSUČANIA SME BOLI ZVYKNUTÍ NA SNEH PO KOLENÁ, TAKŽE TOTO JARNÉ KOLEDOVANIE (28. 12.) JE PRE NÁS NOVÝM ZÁŽITKOM :). (KOLEDNÍCI Z VYSOKEJ NAD KYSUCOU, ŽILINSKÁ DIECÉZA)

8. TENTO ROK SA NÁM KOLEDovalo DOBRE, NEBOLA TAKÁ ZIMA A MALI SME NOVÝCH MENŠÍCH ÚČASTNÍKOV, AKO JE VIDNO NA FOTKE :). ZĽAVA ADELKA, TOMÁŠKO A LILI. BOLI VEĽMI ŠIKOVNÍ, PEKNE SA NAUČILI BÁSNIČKY A VYDRŽALI KOLEDOVAŤ AŽ DO KONCA. NA PREDKOLED-

7

8

9

10

11

12

NÍCKYCH STRETKÁCH SME SI SPOLU VYROBILI ČELENKY A HVIEZDU. Povedali sme si, prečo chodíme koledovať a pre koho zbierame peniažky, takže vnímali aj čas príprav na koledovanie. Teší ma, že stále prichádzajú noví členovia a myšlienka Dobrej noviny sa odozdváňa ďalej.
(KOLEDNÍCI Z HOSTIA, FARNOSŤ TOPOĽCIANKY, NITRIANSKA DIECÉZA)

9. KOLEDNÍKOV V BREZNIČKE UŽ PÁR ROKOV ĽUDIA POZNAJÚ PODĽA MODRÝCH ČIAPOK OD STAREJ MAMY NAŠEJ KOLEDNÍČKY. MÁME ICH, ABY NÁM NEZAMRZLI UŠKÁ A MY SME POČULI BÁSNIČKOVÉHO NAŠEPKÁVAČA A TO, ČI PEKNE ČISTO SPIEVAME. KAŽDÝ ROK SA ODFOŤÍME PO HLAVNEJ GENERÁLKE PRI OBCENOM BETLEHEME A PO SKUPINKÁCH SA ROZÍDEME PO OBCI. ALE NIE VŽDY VYDRŽÍME V ČIAPKACH CELÝ ČAS A KEĎ UŽ IDEME DO POSLEDNÝCH DOMOV, TAK MINIMÁLNE JEDNA ČIAPKA SKONČÍ ZAVESENÁ NA HVIEZDE A TÚ RODINY UVIDIA AKO PRVÚ, KEĎ NÁM OTVORIA DVERE.
(KOLEDNÍCI Z BREZNIČKY, ROŽŇAVSKÁ DIECÉZA)

10. TENTO ROK DOBRÁ NOVINA V NAŠEJ FARNOSTI PRINIESLA VEĽKÚ RADOSŤ. VNÍMALA SOM JU HLAVNE U DETÍ, KTORÉ SA PRIHLÁSILI. MALI RADOSŤ Z NACVIČOVANIA A STRETÁVANIA SA. KEĎŽE TO BOLI PRAVĚNE DETI PRVÉHO STUPŇA ZŠ A ŠKÓLKARI, DOPROVOD ROBILI AJ MAMIČKY, KTORÉ KOLEDOVANIE ZAŽILI PRVÝKRÁT AJ TAKÝMTO AKTÍVNYM SPÔSOBOM. VYTVORILI SME TRI VEĽKÉ SKUPINY KOLEDNÍKOV, KTORÉ NAVŠTÍVILI CCA 30 DOMOV. ZAŽILI SME VRÚCNE PRIJATIE VO VŠETKYCH DOMÁCNOSTIACH, AJ NAPRIEK ZLOŽITEJŠEJ EKONOMICKEJ SITUÁCII. TÁTO SKÚSENOSŤ NÁS VZÁJOMNE OBOHATILA A TEŠÍME SA NA BUDÚCI ROČNÍK.
(KOLEDNÍCI Z RIŠŇOVIEC, NITRIANSKA DIECÉZA)

11. PRE KOLEDOVANIE DOBREJ NOVINY SA V PODBIELI TENTO ROK NADCHLI HLAVNE MLADŠÍ ŽIACI A PREDŠKOLÁCI. V TRADIČNOM TERMÍNE NA SV. ŠTEFANA DVE TRETINY DETÍ TRÁPILA CHRÍPKA, KOLEDOVANIE SME KVÔLI NEJ POSUNULI AŽ NA TROCH KRÁĽOV. PO NIEKOLKÝCH ROKOCH SME PRI KOLEDOVANÍ OPĽ VCHÁDZALI AJ DO DOMOV. DETI ZAŽILI ÚPRIMNÚ RADOSŤ A VĎAČNOSŤ HLAVNE STARŠÍCH ĽUDÍ, KTORÝCH NAVŠTÍVILI. A PRI OTÁZKE, ČO BOLO NAJLEPŠIE, NAD CHUTNÝMI ZÁKUSKAMI, VYKOLE-

DOVANÝMI SLADKOSŤAMI A OVOČÍM ZVÍŤAZILA VYPREPÁROVANÁ KOŽA Z JAZVECA (AJ S HLAVOU), KTORÁ ICH ZAUJALA V DOME STARÉHO PÁNA POLOVNÍKA.
(KOLEDNÍCI Z PODBIELI, SPIŠSKÁ DIECÉZA)

12. U NÁS V TRENČIANSKYCH TEPLICIACH SME PREŽÍVALI NAOZAJ OBROVSKÚ RADOSŤ, ŽE SME MOHLI KOLEDOVAŤ PO COVID PAUZE. PRIBUDLO NÁM VELA NOVÝCH KOLEDNÍKOV A BOLO VEĽMI POVZBUDIVÉ SLEDOVAŤ, AKO SA TEŠIA Z TOHO, ŽE MÔŽU POMÔCŤ SVOJIM KAMARÁTOM NA OPAČNEJ STRANE SVETA.
(KOLEDNÍCI Z TRENČIANSKYCH TEPLÍC, NITRIANSKA DIECÉZA)

13. V KAŽDEJ RODINE KOLEDNÍKOV PRIVÍTALI S RADOSŤOU. V JEDNEJ Z NICH SA POTEŠIL AJ PSÍK, KTORÝ SI S DEŤMI NA KONCI KOLEDOVANIA AJ RÁD ZAPÓZOVAL NA SPOLOČNEJ FOTKE. :)
(KOLEDNÍCI Z BANSKEJ BYSTRICE, FARNOSŤ SVÄTÉHO DUCHA V PODLAVICIACH, BANSKOBYSTRICKÁ DIECÉZA)

13

Top kategórie

29. ročníka Dobrej noviny

Lendak – 1 200

Najvyšší počet navštívených domov

Lendak – 17

Najvyšší počet prenosných pokladničiek (skupiniek)

Skalica – 100

Najvyšší počet koledníkov

Veľké Chlievany – 7

Najvyšší počet obcí vo farnosti, v ktorých sa koledovalo

Nitrianska diecéza – 213

Najvyšší počet zapojených obcí v diecéze

Košická arcidiecéza – 2 763

Najvyšší počet zapojených koledníkov v diecéze

Široké

30. 9. 2022 – 8:34 :)

Prvá prihlásená farnosť

ROZHOVOR

Potrebujeme mladých ľudí, ktorí postaví Južný Sudán na nohy

TEXT: JOZEF MAGDA

SNÍMKY: ERIC SIMIYU SJ, LUCAS NG'HWANGI SJ, 2021A 2023

Duchovný otec Lucas Phillipo Ng'hwagi SJ pochádza z Tanzánie. Vyštudovaný informatik bol vysvätený za kňaza v roku 2009. V októbri 2018 prišiel do Južného Sudánu. Po troch rokoch sa stal riaditeľom Ekologického vzdelávacieho a počítačového centra sv. Petra Clavera v Rumbeku.

✦ **Otec Lucas, rehoľa jezuitov pôsobí v Južnom Sudáne od roku 1984. Mohli by ste nám priblížiť, kde v krajine pôsobíte?**

Aktuálne vedieme päť misií: vzdelávanie učiteľov v meste Čuebet, poľnohospodársky inštitút a základnú školu v Akol Džal, pastoračiu vo Farnosti sv. Terezy a napokon tréningové centrum v Rumbeku. Naše aktivity sa zameriavajú na podporu všetkých Juhosudáncov, bez ohľadu na ich etnicú, náboženskú či politickú príslušnosť.

Našou misiou je ohlasovať evanjelium a spravodlivosť. Toto je naša charizma. V každom našom apoštoláte povzbudzujeme ľudí, aby hľadali predovšetkým spravodlivosť. Najmä chudobní a ľudia na periférii spoločnosti. Chceme pracovať na zlepšení spoločnosti ako celku. Kresťania by mali žiť svoju vieru tak, že budú aktívne premieňať spoločnosť, v ktorej žijú. Potom bude samozrejme, že sa zastanú morálnych a etických hodnôt, keď bude potrebné vydať svedectvo.

✦ **V nadchádzajúcom 29. ročníku koledníckej akcie Dobrá novina chceme viac hovoriť o vašom centre a jeho službe pre ľudí v Diecéze Rumbek. Aké kurzy aktuálne ponúkate?**

Ekologické vzdelávacie a počítačové centrum sv. Petra Clavera v Rumbeku založil ešte v roku 2004 nebohý biskup Caesar Mazzolari v spolupráci s organizáciou Arkangelo Ali Association. Už svojho času videli veľkú potrebu vzdelávať mladých v oblasti práce s počítačmi a solárnymi technológiami, nevynímajúc základnú hygienu.

V centre dnes ponúkame celú paletu kurzov v trvaní od 4 do 8 mesiacov: základy elektrických a solárnych systémov, murárstvo, voda a hygiena, základy matematiky a anglického jazyka a spomínané základy práce s počítačmi. Počas uplynulých dvoch rokov sme rozbehli viaceré intenzívne dvojtyždňové kurzy, napr. údržba a opravy automobilov, zváranie a obrábanie kovov či kurz fotografovania a strihania videa. Snažíme sa tak pružne reagovať na aktuálne potreby trhu. Každoročne absolvuje naše kurzy viac ako 200 študentov a medzi nimi aj niekoľko študentiek.

▲ SOLÁRNE PANELE POHÁŇAJÚ VODNÉ ČERPADLO, KTORÉ POČAS DŇA NAPLNÍ VODOU DVE NÁDRŽE S OBJEMOM 10 HL. STAČÍ UŽ LEN PRÍSŤ A OTOČIŤ KOHÚTIKOM. DETI A ŽENY UŽ NEMUSIA KRÁČAŤ KILOMETRE A HODINY PEŠO. NAMIESTO TOHO MÔŽU CHODIŤ DO ŠKOLY.

✦ **Potrebuje Južný Sudán vzdelávacie inštitúcie ako centrum sv. Petra Clavera? V čom vidíte jeho význam a pridanú hodnotu?**

Odborné vzdelávanie má v tejto krajine ústredné miesto. Ako rozvojová krajina potrebujeme skúsených odborníkov a remeselníkov, ktorí znova postaví Južný Sudán na nohy. V rámci praxe inštalujeme a opravujeme solárne panely či vodné čerpadlá pre množstvo domácností a celý rad inštitúcií v celej diecéze. Praktické zručnosti, po ktorých je dnes nebyvalý dopyt, ponúkajú veľmi dobré možnosti uplatnenia sa na trhu práce. Nepotrebujete ísť na vysokú školu, aby ste sa dokázali dôstojne užiť.

✦ **Kde sa môžu absolventi centra uplatniť?**

Našich absolventov nájdeme v miestnej nemocnici v Rumbeku, na ministerstve školstva alebo sa zamestnali v mimovládnych organizáciách pôsobiach v Južnom Sudáne či u miestnych podnikateľov. Ja sám poznám šiestich absolventov, ktorí si založili svoje vlastné fotografické štúdiá. Niekoľko šikovných mladých dnes pracuje aj pre

samotnú diecézu. Niekoľkí pokračovali dokonca na vysokú školu tu v Rumbeku alebo v hlavnom meste Džube.

✦ **V centre študuje aj niekoľko mladých žien. Ako zvládajú technické smery a ako vychádzajú so svojimi spolužiakmi?**

V miestnej patriarchálnej spoločnosti vnímam význam odborného vzdelania pre ženy omnoho širšie. Keď k nám prídu mladé ženy, často sú zakríknuté a hanblivé. Chýba im zdravá dávka sebadôvery. Naši učitelia ich cielene povzbudzujú a zapájajú do všetkých činností. Postupom času dochádza k celkovej premene. S nadobudnutými vedomosťami a zručnosťami prichádza aj strategická sebadôvera, v seba ako osobu, ako aj vo svoje schopnosti. Úspešné absolventky inšpirujú svoje rovesníčky v komunite a búrajú mnohé škodlivé predsudky a stereotypy. Stávajú sa ambasádkami väčšej spoločenskej zmeny. A s technickými témami nemajú vôbec problém.

✦ **Južný Sudán má za sebou desiatky rokov boja za nezávislosť a ani roky samostatnosti nie sú jednoduché. Ako vnímate aktuálnu situáciu?**

V Rumbeku je bezpečnostná situácia za posledné roky pomerne pokojná. Vďačíme za to aktuálnemu guvernérovi, bývalému generálovi Rinovi Maborovi. Jeho nástupom do funkcie a aktívnymi zásahmi sa podarilo minimalizovať konflikty v komunitách, nepokoje medzi kmeňmi, krádeže dobytky či krvavé odplaty. V oblasti zdravotníctva sa však situácia zhoršila. Nedostatok zdravotníckeho personálu, liekov ako aj odchod zahraničnej zdravotníckej organizácie CUAMM (kvôli nedostatku financií a politickému tlaku) znamená pre miestnych ľudí vážne komplikácie.

Podobne je na tom aj školstvo. Štát pravidelne mešká s výplatami pre učiteľov. Ich mesačný plat sa dnes pohybuje na úrovni 6 eur. Učitelia aj žiaci sa preto obracajú na školy, ktoré spravujú misionári, reholné spoločenstvá či diecéza. Možno vás to prekvapí, no aj my v Južnom Sudáne pociťujeme dôsledky vojny na Ukrajine. Zahraničné organizácie presúvajú svoju pomoc a aktivity z Južného Sudánu do východnej Európy. Narastajúce ceny potravín aj znehodnotenie juhosudánskej libry

▲ OTEC LUCAS JE VYŠTUDOVANÝ INFORMATIK, JEZUITA A NADŠENÝ FOTOGRAF. V RUMBeku JE DOSLOVA DRUHÝM SLNKOM.

zatvorili od skončenia pandémie množstvo škôl po celej krajine.

*** Ako si môže bežný Slovák predstaviť toto okresné mesto?**

Návštevníka na prvý pohľad zarazí obraz obrovských stád dobytky, ktoré sprevádzajú pastieri ozbrojení puškami a samopalmi. Potrebujú ich na ochranu svojich stád. Dinkovia sú mimoriadni vysokí a štíhli, čo si takisto veľmi rýchlo všimnete.

Medzi najpopulárnejšie miesta v Rumbeku patrí *Námestie slobody*, kde sa usporadúvajú kultúrne a športové podujatia či miestne trhovisko. Tu si kúpite všetko od ovocia a zeleniny až po šatstvo. Nájdete tu pánskeho holiča hneď vedľa dámskeho salóna krásy či malú lekárňu. Tovary zväčša pochádzajú zo susednej Kene a Ugandy.

V živote Juhosudáncov zohráva dôležitú úlohu kresťanská viera. Hneď vedľa kancelárie biskupa a diecézy sa nachádza útulná *Katedrála Svätej rodiny*, kde sa veriaci schádzajú na modlitby a bohoslužby. Je tu pochovaný aj biskup Caesar Mazzolari, rodák z Talianska, ktorého tu majú vo veľkej úcte.

Oblúbeným a dôveryhodným zdrojom informácií je *Rádio Dobré noviny* (z angl. Radio Good News), ktoré vysiela správy, duchovný aj zábavný program. Viaceré relácie vysiela v troch jazykoch – v jazyku Dinkov, angličtine aj arabčine. Etnické zloženie je tu pomerne pestré. Miestne školy spravuje do veľkej miery práve Katolícka cirkev. Sestry z Loreta spravujú základnú a strednú školu, školskí bratia de la Salle strednú školu a diecéza nedávno založila Katolícku univerzitu v Rumbeku. V Rumbeku nájdete aj menšiu nemocnicu, okresný súd aj väznicu. Asfaltové cesty tu však nehľadajte.

*** Odstávka dodávok vody či elektrickej energie na pár hodín je pre ľudí na Slovensku nemysliteľná vec, v Južnom Sudáne súčasť každodenného života.**

Krajina čelí viacerým ťažkostiam. Verejný vodovod vo väčšine krajiny jednoducho nenájdete. To znamená, že si musíte studňu nechať vyvŕtať. Studňa môže byť hlboká aj 100 metrov, preto je veľmi drahá. Ľudia tak zväčša dochádzajú pre vodu k už existujúcemu zdroju. Tradične sa tejto namáhavej práci venujú mladé ženy a deti.

V mestách ako Rumbek si môžete vodu nakúpiť v 20-litrových bandaskách, avšak ani táto možnosť nie je lacná. Nie každý si to tak môže dovoliť. Podobne je to s elektrinou. Mnoho ľudí sa preto pri svietení alebo nabíjaní mobilných telefónov spolieha na solárnu energiu. Ak takúto možnosť nemáte, ste odsúdení žiť po večeroch v úplnej tme.

V tréningovom centre máme solárne panely, vďaka ktorým máme elektrinu na svietenie, pre počítače aj na čerpanie vody zo studne. Pre vodu si k nám zvyknú chodiť aj susedia. Satelitné internetové pripojenie máme od jednej kenskej spoločnosti. Platíme takmer 600 eur mesačne, napriek tomu je rýchlosť pripojenia pomalá. Je pomerne frustrujúce poslať na Slovensko email s kvalitnou fotografiou (smiech).

*** Okrem toho, že vediete centrum, ste v prvom rade kňazom. Aké je to byť kňazom v Južnom Sudáne, špeciálne v pastierskej komunite Dinkov?**

Je to výzva. Dinkovia sú duchovne založení, avšak stále veria mnohým poverám a držia sa svojich zvykov. Ich tradiční liečitelia majú stále veľký vplyv. Pre mňa je výzvou ohlasovať evanjelium tak, aby ho Dinkovia dokázali pochopiť a prijať. Musím sa preto o ich kultúre ešte veľa učiť, aby som našiel spoločné prieniky s našou kresťanskou vierou. A to chce, samozrejme, čas a veľkú dávku trpezlivosti.

*** Pastieri telom aj dušou, nebojácni bojovníci či tvrdohlavá nátura. Akú máte s nimi skúsenosť? Je všetko, čo sa o nich hovorí, pravda?**

Dinkovia sú veľmi zaujímavý kmeň. Hlboké spojenie so stádom je priam neveriteľné. Zvieratá nie sú len zdrojom obživy. Znamenajú omnoho viac: prestíž, možnosť oženit sa či veľké spoločenské oslavy. Ich zvyky sú pevnou súčasťou každodenného života. Žiaľ, vrátane tých škodlivých, ako napr. vydaje mladých dievčat.

Dinkovia si veľmi vážia Katolícku cirkev, pretože vidia našu službu komunite v sociálnej práci, na školách či v poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Kňazov a rehoľné sestry si preto veľmi vážia. Nebojácna nátura Dinkov môže človeku imponovať, no v mnohých prípadoch ich ona sama ťahá do konfliktu. Tu sa nám ponúka príležitosť hovoriť o odpustení a láske aj voči zdanlivým nepriateľom.

Na druhej strane ja sám mám aj niekoľko smutných zážitkov. Môjho spolubrata otca Victora Odhiamba zastrelili len dva týždne po mojom príchode do Rumbeku. O rok neskôr sa stali obeťami tragického omylu dvaja učitelia z Ugandy, ktorých takisto zastrelili. Aby toho nebolo málo, nášho biskupa Christiana postrelili v apríli 2021 do oboch nôh. Niekedy premýšľam, čo sa odohráva v hlavách a srdciach ľudí, ktorým tu slúžime.

MONS. CHRISTIAN CARLASSARE, BISKUP DIECÉZY RUMBOK (46)

„Mládež dnes hľadá pohodlnú prácu v kancelárii. Centrum sv. Petra Clavera ide proti prúdu a ponúka praktické vzdelávanie. V centre nájdú uplatnenie aj slabší žiaci, ktorí pre nedostatočný prospech vypadli zo školy. Avšak môžu byť manuálne zruční. A toto je naša cesta. Ukázať mladým, že bohatstvo prichádza z práce, často aj tej manuálnej, pretože ona buduje. Myslím si, že čoskoro si naša spoločnosť bude oveľa viac vážiť murárov, elektrikárov, zváračov a tesárov, ako je tomu dnes.“

▲ MLADÉ ŽENY ZÍSKAJÚ V CENTRE SV. PETRA CLAVERA VEDOMOSTI, PRAKTICKÉ ZRUČNOSTI A ČO JE NAJDÔLEŽITEJŠIE, STRATENÚ SEBADÔVERU. STÁVAJÚ SA VZOROM A INŠPIRÁCIOU PRE SVOJE ROVESNÍČKY V KOMUNITE. PREČO BY K VÁM NEMOHLA PRÍSŤ ŠIROVNÁ INŠTALATÉRKA?

*** Vaša služba je určite náročná. Pri čom si dokážete oddýchnuť a načerpať nové sily?**

Keďže žijem v komunite, so spolubratmi si každý deň zdieľame to, čo nás teší a čo trápi. Rád si pozriem dobrý film, prečítam knihu alebo jednoducho vypnem pri počúvaní hudby. Počítače sú mojim koníčkom, preto rád spoznávam nové programy na úpravu fotografií a strihanie videa. Každý rok mám možnosť stráviť krátku dovolenku doma s rodinou. Moji rodičia sú už na večnosti, preto pravidelne navštevujem svojich súrodencov.

*** Ľudia na Slovensku si náš rozhovor prečítajú počas Vianoc. Aké sú typické vianočné zvyky v Južnom Sudáne?**

Tunajšie tradície sú naplnené radosťou a zmyslom pre spoločenstvo. Ako na celom svete, aj tu slávime spoločnú polnočnú svätú omšu. Typickým vianočným darčekom je oblečenie. Rodičia kupujú nové veci pre svoje deti a sami sebe navzájom. Na Vianoce chcú všetci vyzeráť čo možno najlepšie. Ľudia neostávajú len doma, vychádzajú do ulíc, kde si spoločne so susedmi a priateľmi pochutnajú na dobrom jedle.

*** Veľmi pekne vám ďakujem za rozhovor. Chceli by ste niečo odkázať ľuďom na Slovensku?**

Som vám všetkým veľmi vďačný za vašu podporu a modlitby. Deťom aj všetkým rodinám na Slovensku. Nech je k vám milostivý náš Pán a prajem vám požehnaný Nový rok 2024. *

SPOLOČNOSŤ JEŽIŠOVA

Spoločnosť Ježišovu (z lat. Societas Jesu, hovorovo jezuiti) založil sv. Ignác z Loyoly v roku 1540. Dnes má kongregácia viac ako 18,5-tisíc členov, ktorí slúžia v 127 krajinách sveta. Východoafrická provincia pokrýva Južný Sudán, Sudán, Etiópiu, Keňu, Ugandu a Tanzániu a dnes ju tvorí 210 jezuitov.

SARAH A JEJ JUŽNÝ SUDÁN

TEXT: LUCIA JANTOŠOVIČOVÁ

SNÍMKY: DOBRÁ NOVINA, VATICAN NEWS, 2021 a 2023, LUCAS NG'HWANGI SJ, 2023
ILUSTRÁCIA: JANA HOMOLOVÁ, DUPLA CREATIVE

KUDUAL! ("ahoj" v jazyku Dinkov)
Volám sa Sarah Kolok, mám 22 rokov a práve som si dokončila jeden z kurzov v ekologickom centre sv. Petra Clavera, ktorý podporujú aj koledníci Dobrej noviny. Dokážem teraz inštalovať či opraviť napríklad solárne panely, čo nie je vôbec jednoduché. Pochádzam z Južného Sudánu. Že ste o ňom ešte nepočuli? Tak to vám túto krajinu hneď predstavím!

Sme pastieri. Naše kravy sú pre nás ako členovia rodiny, platidlo, zdroj obživy, jednoducho neoddeliteľnou súčasťou života.

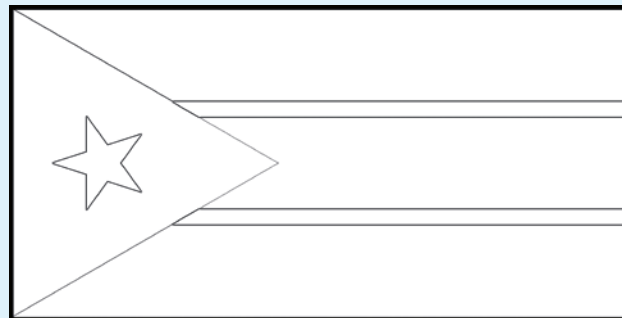
Tento vzácny druh kravy, ktorú chováme, sa volá *Ankole-Watusi* = dobytok kráľov.

Typický je svojím bielym či strakatým sfarbením a obrovitanskými rohami.

Úloha pre teba: Usporiadaj písmenká od najmenšieho po najväčšie a zistiš, na čo využívajú Dinkovia spálený a usušený kravský trus. Ten pastieri následne natierajú na stádo i seba. Výsledok si zapíš do štvorčekov nižšie:

E P L E E T R N

--	--	--	--	--	--	--	--

Moja krajina je tá najmladšia na svete!

Nezávislosť sme vyhlásili iba 9. júla 2011. Máme krásnu národnú vlajku: navrchu čierny pruh symbolizuje všetkých obyvateľov Južného Sudánu. Tenký biely prúžok hovorí o dlho vytúženom mieri. Červená predstavuje krv vyliatu počas bojov za našu nezávislosť. Biely prúžok je zase mier.

A ako posledný, zelený pruh symbolizuje našu krásnu prírodu. Na modrom trojholníku, ktorý predstavuje životodarnú rieku Níl, máme žltú hviezdu ako symbol jednoty, nádeje a odhodlania.

Úloha pre teba: Ejha! Niekde sa stratili všetky farby z juhosudánskej vlajky! Podľa popisu od Sarah vlajku vymaľuj ty.

"I pray that all may be one" (Jn 17)

Vo februári 2023 našu krajinu navštívil aj pápež František.

Bola to ekumenická púť za mier, ktorú podnikol spolu s arcibiskupom Canterbury a moderátorom Generálneho zhromaždenia Škótskej cirkvi. V Južnom Sudáne máme už dlho rôzne nepokoje, veľmi túžime po živote v mieri, aby všetci mohli nerušene pracovať či študovať. Táto návšteva a odkaz svätého otca bola pre nás všetkých veľkým povzbudením.

Úloha pre teba: Chceš vedieť, aká myšlienka od pápeža Františka, ktorú povedal veriacim v Južnom Sudáne, sa najviac páčila Sarah?

Zober si zrkadlo a kuš si ju prečítať:

**"lej sáv z údžak mýrotk ,oltevs rôks obelA
.sáv z údžak ám érotk ,oltevs ejubertop
,anjark ánavožus a ansárk otát"**

DOBROVOLNÍCI

Dobrá novina už 20 rokov vysiela dobrovoľníkov do Afriky

TEXT: JOZEF MAGDA

SNÍMKY: ARCHÍV DOBROVOLNÍKOV

Dobrá novina dáva mladým ľuďom šancu prostredníctvom svojho programu Dobrovoľníci pre Afriku bližšie spoznať realitu krajín Subsaharskej Afriky a ich bohatú kultúru. Počas svojej 3- až 12-mesačnej služby sa dobrovoľníci zapájajú do projektových aktivít v lokálnych komunitách a pomáhajú Dobrej novine prehlbovať vzájomnú spoluprácu s miestnymi partnermi. Majú tak možnosť zapojiť sa týmto výnimočným spôsobom naplno do života Dobrej noviny a prispievať k budovaniu kultúry solidarity na Slovensku. Od roku 2002 sa tak do Kene, Ugandy, Etiópie a Južnej Afriky dostalo cez Dobrú novinu už 80 dobrovoľníkov. Taktos odstupom času vnímajú svoju africkú skúsenosť samotní dobrovoľníci.

Marianna Matejčeková (Keňa, 2002)

Na svoj dobrovoľnícky pobyt v Afrike v roku 2002 si spomínam s radosťou. Naša skupina bola prvá vôbec: ja, Jana Bačová a Janko Grenčík. Ja som priamo pracovala v Mary Immaculate Centre ako učiteľka. Bol to zážitok na celý život, spoznať iný kontinent, inú kultúru, iné zvyky a tradície. Dobrovoľnícka činnosť môj život obohatila. Získala som nové pohľady na život, zistila som, aké sú voda a jedlo vzácné. A, samozrejme, vážiť si ľudský život a človeka ako bytosť. Byť dobrovoľníkom je dar.

Filip Orlovský (Keňa, 2014)

Prežiť celé letné prázdniny namiesto tábora a iných akcií v Afrike bolo tým najlepším rozhodnutím. Doteraz spomínam na nefalšované úsmievy, radosť, čítanie swahilských rozprávok, hranie hier, rozhovory či spoločné (a stále to isté) jedlo na zemi obklopený zvedavými a milými tvármi detí. Život mi táto skúsenosť radikálne nezmenila, len ma uistila v tom, že keď sa obetuješ pre druhých, dostaneš omnoho viac. Budúcim dobrovoľníkom by som odkázal, aby do toho určite šli. Nie preto, aby utiekli z každodenného života, ale aby sa ešte viac nakopli pre službu tam, kde sú.

Veronika Šotová (Keňa, 2010)

Na svoj pobyt v Keni ako dobrovoľníčka spomínam s láskou. Na všetkých ľuďoch, ktorí mi vstúpili do života. Veľa situácií si určite nepamätám, ale čo mi ostalo v živej pamäti bola srdečnosť a pohos-

▲ FILIP PŮSOBIL V CENTRE PRE CHLAPCOV Z ULICE V MESTE NYERI NA SEVER OD NAIROBI.

▲ VERONIKA PŮSOBILA TRI MESIACE V DVOCH REHABILITAČNÝCH CENTRÁCH, KTORÉ SÚ URČENÉ PRE CHLAPCOV ZÁPASIACICH S DROGOVÝMI ZÁVISLOSŤAMI.

tinnosť Keňanov. Ľudí zo slumov, ktorí vedia prežiť v jednej miestnosti, pani, ktorá v tej miestnosti mala len jeden stolík a na ňom Bibliu. Spomínam si na chlapcov, ktorí skončili na ulici a napriek tomu boli neveriteľne vďační, keď som si s nimi zahrála futbal, nacvičili tanec alebo sme spolu varili. Vysielanie dobrovoľníkov do Afriky má veľký zmysel a je vzájomným obohatením pre všetkých zúčastnených – dobrovoľníkov aj Afričanov.

Dominika Katonová (Uganda, 2017)

Červená zem, palmy, farebne oblečené ženy s banánmi na hlave a zvedavé výkriky detí. Tak spomínam na svoje prvé momenty po pristáti v Ugande. Trojmesačný pobyt na africkom kontinente bol mojou najväčšou výzvou a splneným snom. Nevedela som si predstaviť tak veľkú odlišnosť kultúr a časopriestoru, až kým som ju nezažila na vlastnej koži. To zahŕňa všetky úskalía a náročné chvíle, ale aj tie jednoduché, dychberúce a dokonalé momenty. Určite by som podobnú skúsenosť odporučila zažiť každému mladému človeku, pretože neotvára iba oči, ale i srdce!

Roman Popper (Keňa, 2018)

Na pobyt v Rehabilitačnom centre Mwangaza neďaleko Nairobi si spomínam veľmi rád. Vlastne všeobecne na pobyt v Keni, v Afrike. V istom zmysle to bola pre mňa skúška dospelosti. Čerstvo po skončení školy, päť mesiacov ďaleko od všet-

▲ DOMINIKA PŮSOBILA NA KLINIKE SV. JÁNA PAVLA II. PRE DETI S HIV/AIDS. NOVÉ PRELIEZKY V AREÁLI ŠKOLY PRINIESLI MNOHO NOVÝCH MOŽNOSTÍ, AKO TRÁVIŤ ČAS.

kého a všetkých doma. Medzikrok od študentského k pracovnému životu. Treba ísť a vyskúšať, spoznať seba aj iný svet, krásny svet.

Ján Jaňák (Keňa 2015 a Uganda 2022)

Spomienky na moje dobrovoľnícke pobyty v Keni a Ugande sú plné farieb, rôznorodých chutí a vôní, predovšetkým však nezabudnuteľných zážitkov so zaujímavými ľuďmi. Vďaka získaným skúsenostiam som nadobudol odvahu vykročiť v živote do neznáma, robiť niečo doposiaľ nevykúšané a byť otvorený nepoznanému. Zároveň ma to priviedlo k vďačnosti za Slovensko a uvedomeniu si, že príroda, v ktorej máme možnosť žiť, nie je samozrejmosťou. Naopak, mali by sme si ju vážiť a aktívne sa o ňu starať. Ďakujem tým, ktorí mi toto umožnili a povzbudzujem všetkých, ktorí majú nutkanie stať sa dobrovoľníkom v Afrike, aby sa nebáli urobiť prvý krok.

eRko získalo ocenenie Srdce na dlani

16. marca 2023 získalo eRko prestížne národné ocenenie *Srdce na dlani 2022* za dlhodobý prínos pri vysielaní dobrovoľníkov pod hlavičkou SlovakAid. Stalo sa to priam symbolicky na 20. narodeniny programu Dobrovoľníci pre Afriku. Ocenenie udeľovala Platforma dobrovoľníckych centier a organizácií pod záštitou vtedajšieho ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky Rastislava Káčera. Dobrovoľnícke pobyty Dobrej noviny sú hradené z externých zdrojov, od roku 2013 ich finančne podporuje SlovakAid. *

▲ JÁN POČAS SVOJHO DRUHÉHO POBYTU VO FARNOSTI KYABAKADE V UGANDE. MIESTNEMU KŇAZOVI POMÁHAL ORGANIZOVAŤ VEĽKONOČNÝ ŠPORTOVÝ TURNAJ PRE DETI Z FARNOSTI.

PROJEKTY

Každý projekt rozpráva tisíc príbehov

TEXT: LUCIA JANTOŠOVIČOVÁ

SNÍMKY: DOBRÁ NOVINA, ARCHÍV PARTNERA, MÁRIA HALUŠKOVÁ, 2023, LUCAS NG'HWANGI SJ, 2023

Projektová práca Dobrej noviny je definovaná vzájomným vzťahom medzi africkými partnermi a slovenskými koledníkmi. Jeden bez druhého nemôžu fungovať. Traja projektoví manažéri spoznávajú konkrétne výsledky cez osobné návštevy v teréne a pravidelné čítanie obsahových správ z projektov. Dobrá novina vám ponúka výber piatich príbehov z projektov v Keni, Etiópii, Ugande a Južnom Sudáne, ktoré sú podporované slovenskými koledníkmi. Pociťte aj vy silu zmeny, ktorú svojou podporou vytvárate.

Nemocnica šťastných koncov

Marwin Mugisha (1,5) pochádza z malého mestečka Rugasha, okres Sheema, na západe Ugandy. Narodil sa v máji v roku 2022 rodičom Honest a Martinovi. Honest, ako prvoroďička, mala z pôrodu veľké obavy. Počula veľa príbehov o pôrodných komplikáciách, zároveň si samotný pôrod nevedela vôbec predstaviť. Všetko ale dobre dopadlo, narodil sa im krásny chlapec, z ktorého mali obrovskú radosť. Po troch mesiacoch sa však Marwinovi začala zväčšovať hlava. Chlapec bol viac a viac nepokojný, mama Honest ho kvôli veľkej hlavičke nevedela naďalej udržať na rukách. Rozhodli sa nenechať situáciu na náhodu a ísť do najbližšej kliniky na diagnostiku. Tam im odporučili ísť k špecialistovi až na východ Ugandy. Peniaze na dlhú cestu mali iba pre jedného rodiča, s malým Marwinom išla mama Honest. Po úmorných 10 hodinách v autobuse ich srdečne privítali v detskej nemocnici CURE v meste Mbale. Marwinovi diagnostikovali hydrocefalus. Dvojhodinová operácia a dva týždne na lôžku pomohli mame Honest s malým Marwinom sa vrátiť v zdraví domov k otcovi Martinovi.

Dobrá novina spolupracuje so špecializovanou pediatrickou nemocnicou CURE v Mbale na poskytovaní neurochirurgických operácií a liečení iných neurologických ochorení. Ročne sa pokryje cez 1 700 zákrokov, ktoré by si rodiny inak nemohli dovoliť. Marwinov príbeh je teda jedným zo stoviek, ktoré našli v CURE nemocnici svoj šťastný koniec, respektíve svoj šťastný začiatok.

Poslaný Bohom

Godsent Bwire (6) pochádza zo slumu Kayaba v hlavnom meste Kene, Nairobi, kde býva spolu s rodičmi a jednou malou sestrou. Meno Godsent znamená "poslaný Bohom". Ťažko sa tomu verí v kenskom kontexte, Godsent má totiž mozgovú obrnu a je na vozíčku. Mentálne či fyzické znevýhodnenie je stále považované za veľký problém a hanbu. Godsent má však šťastie. Je jedným z 85 detí, ktoré pravidelne navštevujú detské centrum Songa Mbele na Masomo. Tieto deti sú špeciálne

▲ MARWIN MUGISHA (1,5), NEMOCNICA CURE V MBALE, UGANDA

vo viacerých ohľadoch: niektoré majú rôzne poruchy autistického spektra, ďalšie čiastočne alebo vôbec nepočujú, iné sa učia fungovať s mozgovou obrnou, hydrocefalom a podobne. Songa Mbele funguje ako denný stacionár, kde tieto deti dostanú potrebnú starostlivosť: fyzioterapiu, základné návyky, špeciálnych pedagógov, rečového terapeuta, senzorickú miestnosť. Jedným z hlavných cieľov tohto detského centra je aj búrať predsudky o špeciálnych potrebách. Deje sa tak cez prácu s rodičmi i celou komunitou.

Dobrá novina spolupracovala so Songa Mbele od jeho začiatkov. Kedysi malé centrum pre pár detí fungujúce v jednoduchej triede a lodných kontajneroch, dnes veľká moderná budova s kapacitou 120 detí a vychýrenou reputáciou v širokom okolí. Songa Mbele na Masomo funguje pod záštitou Milosrdných sestier, ktoré vedú organizáciu Mukuru Promotion Center (MPC) v slume Mukuru v Nairobi.

Godsent teda, napriek všetkému, je pre svoju okolie Bohom poslané slniečko. Na všetkých

▲ GODSENT BWIRE (6), DETSKÉ CENTRUM SONGA MBELE NA MASOMO, KENĽA

sa stále usmieva a robí vtipy. Je veľmi usilovný aj na rečovej terapii, kde vďaka práci terapeuta Daniela už dokáže vydať nielen zvuk, ale aj formulovať jednoduché slová. S pomocou fyzioterapeutky Cynthie sa učí spevňovať krk, ruky i celý trup, takže sa vo vozíku udrží sám. Systematickou prácou v skupine detí denného stacionára s učiteľkou Ruth a opatrovateľkou Christinou sa naučil nielen hrať a socializovať, ale aj pýtať sa na nočník. Namiesto hanby je teraz pre svoju rodinu i okolie radosťou.

Byť doktorom

Bashir Tibesso (13) je siedmakom na Chike základnej škole v mestečku Qarsa v Etiópii. Pochádza z veľkej rodiny, má 9 súrodencov. Obaja rodičia sú farmári. Bashir ako dvojročný utrpel vážnu popáleninu a prišiel o ľavú nohu. Pre rodinu to bola obrovská rana, všetci sa na neho začali pozerať ako na Božiu pomstu za hriechy svojej rodiny. Vytrpel si za to mnoho urážok a ponižovania.

Keď sa Bashir stretol s organizáciou HEfDA (Harmee Education for Development Association) prvýkrát, jeho život sa otočil o 180 stupňov. Bashirovi pomohla začať chodiť do školy: dostal podporu, aj prostredníctvom spolupráce s Dobrou novinou, ktorá zahŕňala napríklad 200 etiópskych birrov (približne 3,5 EUR) na školský mesiac od prvej do siedmej triedy. HEfDA začala prácu aj s jeho komunitou, vysvetľovala pozadie jeho zranenia a búrala tak zaužívané presvedčenie o pôvode chorôb a rôznych znevýhodnení. Podpora neminula ani rodinu ako takú, a to v podobe semiačok, zeleniny a ovocia.

HEfDA je známa svojimi aktivitami v oblasti vzdelania pre deti a mladých so znevýhodnením v okresoch Munesa a Heban Arsi na juhu Etiópie. 100 detí a 30 mladých získava finančnú podporu na svoje štúdium a ich rodičia zase štartovací kapitál na zlepšenie rodinného živobytia, podporuje školské kluby inkluzívneho vzdelávania a pokračuje vo zvyšovaní povedomia o nevyhnutnosti vzdelania pre všetkých – v komunitách, na školách či vo vládnych inštitúciách.

Systematická a dlhodobá podpora pre Bashira a jeho rodinu začala prinášať ovocie. Bashir môže teraz bez obáv študovať, je v prvej päťke najlepších žiakov v triede. Dostal potrebné kompenzačné

▲ BASHIR TIBESSO (13), LEPŠÍ PRÍSTUP DETÍ S POSTIHNUTÍM K VZDELANIU V OKRESE MUNESA, ETIÓPIA

né pomôcky. V neposlednom rade získal sebedomie a pochopenie zo strany svojich blízkych. Dokonca do takej miery, že podporu projektu už viac nebude potrebovať. Rodina totiž zmenila voči nemu svoj odmietavý postoj na podporný, tiež si finančne prilepšila a otvorila sa novým možnostiam. Bashir chce byť doktorom a dnes o tom nikto ani trochu nepochybuje.

Svetlo do tmy

Sarah Kolok (22) je čerstvou absolventkou osem-mesačného kurzu elektrických a solárnych systémov v juhosudánskom meste Rumbek. V kontexte Južného Sudánu je to niečo ozaj výnimočné. Technické smery sú stále považované za prevažne mužské odvetvie. Sarah sa s tým musela pasovať od začiatku štúdia, nielen v triede, ale aj zo strany vlastnej rodiny. Nikto úplne nečakal, že sa pre túto oblasť tak nadchne a bude v nej naozaj dobrá. Vďaka kvalitnej výučbe sa mohla ponoriť do teórie, taktiež si vyskúšať inštalácie

▲ SARAH KOLOK (22), EKOLOGICKÉ VZDELÁVACIE A POČÍTAČOVÉ CENTRUM SV. PETRA CLAVERA V RUMBEKU, JUŽNÝ SUDÁN

či opravy solárnych panelov a vodných púmp v praxi. Postupne sa zdokonaľovala, až sa jej podarilo celý kurz úspešne ukončiť. To je však iba začiatok. Sníva, že pôjde na vysokú školu a bude študovať elektrické inžinierstvo alebo iný podobný technický smer.

Sarah je najstaršou zo 6 detí, má 2 bratov a 3 sestry. Jej otec Manyang Kolok je vojnový veterán, ktorý bojoval za slobodu Južného Sudánu. Jej mama Ajak Ajokbeer Khalil je ženou v domácnosti, stará sa nielen o svojich najbližších, ale aj o švagrinu a deti zo širšej rodiny. Počas občianskej vojny v Južnom Sudáne musela rodina zo svojho domova ujsť. Sarah navštevovala 6 rokov základnú školu v Ugande, následne sa presťahovala do utečeneckého tábora Kakuma v Keni, kde strávila 3 roky. Po skončení vojny sa vrátila rodina do Južného Sudánu a Sarah sa podarilo zmaturovať. Napriek neľahkým okolnostiam Sarah dostala príležitosť pracovať na sebe a chopila sa jej zodpovedne a s plným nasadením. Veľká vďaka patrí aj jej rodičom. Pochádzajú z etnickej skupiny Dinkov. Ich tradičná kultúra len málokedy dáva dievčatám priestor na vzdelanie. Dinkovia sú pastieri a ženy sú vnímané najmä ako manželky, ktoré prinesú svojej rodine od ženícha veno. S príchodom detí a starostlivosťou o domácnosť sa vyhliadky na vzdelanie mladým ženám znižujú.

Ekologické vzdelávacie a počítačové centrum sv. Petra Clavera v Rumbeku poskytuje odborné vzdelávanie v oblastiach elektrických a solárnych technológií, ekologického vodného hospodárstva a počítačovej gramotnosti všetkým bez rozdielu. Rehoľa jezuitov spolu s diecézou Rumbek, ktorí toto centrum spravujú, si uvedomujú, že kvalitných odborníkov je v krajine nedostatok. Ich vízia sa stretáva s víziou Dobrej noviny, preto vznikla prirodzená spolupráca pri zlepšovaní životných podmienok v Južnom Sudáne. Sarah je dôkazom, že mladí ľudia sú pripravení a odhodlaní prinášať svetlo do svojej krajiny – v prenesom i doslovnom význame.

V pote tváre

Nasioku Leorto Angela (51) bola členkou prvej skupiny odvážlivcov, ktorí sa prihlásili na tréning organického poľnohospodárstva ešte v roku 2019. Ako Samburijka nemala so záhradníčením žiadne skúsenosti, avšak ako babka samoživiteľka sa rozhodla chopiť tejto novej príležitosti od pátrov jarumalcov, ktorí pôsobia v jej rodnom Barsaloi. Začiatky neboli jednoduché: udržať pri živote zasadené semiačka, pochopiť, ako ich správne v záhrade usporiadať, koľko vody potrebujú – zvlášť, ak na ťažko vypestované zelené výhonky praží samburijské horúce slnko alebo je zem plná kameňov. Angelinina vytrvalosť a odhodlanie boli obdivuhodné natoľko, že ju pátri časom zamestnali ako komunitnú záhradkárku. Má teda na starosti niekoľko políčok v rámci farskej záhrady, na ktorých získané vedomosti praktizujú jednotliví členovia skupín po tom, ako absolvujú tréning v Nairobi.

▲ NASIOKU LEORTO ANGELA (51), EKOLOGICKÉ FARMÁRČENIE V KRAJI SAMBURU, KEŇA

Rehoľa Jarumalských misionárov, ktorá sprostredkovala túto príležitosť, pôsobí v Samburu už 21 rokov. Dobrá novina s ňou spolupracuje na ekologických komunitných záhradách v Barsaloi, Lodungokwe a Tuum. Pôvodní pastieri tak majú možnosť naučiť sa novému spôsobu obživy a nástroju na boj s klimatickou krízou. Najskôr na modelovej farme 3000 priateľov pri Nairobi a následne v komunitných záhradách v regióne Samburu na severe Kene. Získané skúsenosti môžu uplatňovať aj u seba doma, napríklad technikou bazénových záhrad.

Angela je výnimočná žena a vzor pre mnohých v komunite, a to nielen kvôli jej záhradkárskym zručnostiam. Má 6 detí, najstarší syn má mentálne znevýhodnenie a dve najmladšie stále chodia do školy (na strednú a základnú). Stará sa aj o dve vnúčatá, Preciosa (7) a Naydimwa (3). Aby malá Preci mohla chodiť do školy, babka Angela si ju vzala k sebe, lebo v jej pôvodnej dedine žiadna škola nie je. Vďaka usilovnému pestovaniu aj u seba doma, zvyšnú zeleninu ako sú fazule, sukuma wiki (kel), špenát, tekvica, melóny, kukurica, predáva. Tým vie podporiť svoje deti a vnučky v štúdiu. Angela je jednou z najmotivovanejších ľudí v celom Samburu napriek potu tváre či búraniu tradícií, ktoré táto práca prináša. Nie je náhoda, že jej prvé meno, Nasioku, znamená "ten, kto rýchlo a tvrdo pracuje". Sama hovorí, že miluje to, čo robí, a povzbudzuje v tom aj ostatných.

Pri čísle päť to nekončí

Dobrá novina každoročne podporí viac ako tridsať projektov v rôznych krajinách regiónu Východnej Afriky. Každý projekt v sebe skrýva stovky až tisícky príbehov ľudí, ktorí mohli a môžu z podporených aktivít a úsilia projektových partnerov benefitovať. Vyššie uvedených päť príbehov je teda iba kvapka v mori dobra. No predsa prinášajú svedectvo o šíriacom sa svetle. *

Skutočné púšte sa menia na záhrady vďaka vašim darom

O použití výnosu zbierky Dobrej noviny

TEXT: DARINA MAŇUROVÁ

ILUSTRÁCIE: MÁRIA PÁLENÍKOVÁ

Počas minulých vianočných sviatkov mohli koledníci Dobrej noviny už naplno šíriť radostnú zvesť Vianoc a potešiť ľudí v ich domovoch. Vďaka ich úsiliu a vašim darom sa zlepšia životné podmienky tisícov ľudí v afrických krajinách. Spoločnými silami sa totiž podarilo vyzbierať viac ako 1,2 milióna eur. Vďaka, Bože!

Väčšia časť tejto požehnanej sumy vo výške 1 020 570,38 eur sa postupne rozdelí na rozvojové a humanitárne projekty v spolupráci s partnermi v krajinách subsaharskej Afriky. O rozdelení finančnej podpory rozhoduje Komisia Dobrej noviny trikrát ročne. Doteraz schválila finančnú podporu 30 projektom v Keni, Ugande, Južnom Sudáne, Tanzánii a Etiópii vrátane dlhoročnej spolupráce s Pápežskými misijnými dielami na Slovensku.

Na prípravu ďalšieho ročníka vianočnej koledníckej akcie Dobrá novina, ktorá zahŕňa or-

ganizáciu zbierky a vzdelávacích podujatí, materiály kampane a prevádzkové náklady, ako aj monitoring projektov priamo v afrických krajinách, sa použije zvyšná suma 180 100,66 eur. Tá predstavuje zostávajúcich 15 % hrubého výnosu verejnej zbierky. Dobrá príprava a sprevádzanie projektových partnerov sú dôležitým predpokladom na to, aby vianočná radosť s Dobrou novinou ďalej rástla.

ĎAKUJEM ZA VÁS, KTORÍ VO VIANOČNOM OBDOBÍ PRIJÍMATE KOLEDNÍKOV A DAROM PODPORUJETE MNOHÉ ROZVOJOVÉ PROJEKTY. MOŽNO SI TO NEUVEDOMUJETE, ALE AJ MALÝM SKUTKOM LÁSKY ROBIETE DÔLEŽITÚ ZMENU V ŽIVOTE NIEKOHO INÉHO. A O TOM SÚ VIANOCE.

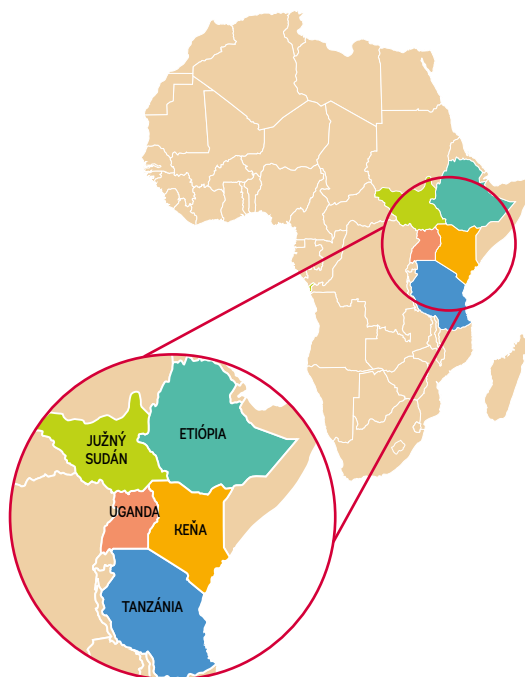
O. MARIÁN KAŠAJ, SLOVENSKÝ MISIONÁR V KENI

Krajiny, v ktorých Dobrá novina pôsobí v roku 2023

Uganda				
Keňa				
Južný Sudán				
Etiópia				
Tanzánia				

vzdelávanie a praktické zručnosti
 humanitárna pomoc zabezpečenie obživy
 prístup k pitnej vode sociálna inklúzia
 zdravotná starostlivosť

Dobrá novinu môžete podporiť aj cez mobilnú aplikáciu svojej banky načítaním QR kódu. Ďakujeme!

PAY by square

PREHLAD VÝSLEDKOV 28. ROČNÍKA DOBRÁ NOVINA							
Diecéza	Obec	Farnosť	Navštívené rodiny	Deti	Sprevádzajúce osoby	Skupinky	Vykoledovaná suma
Banskobystrická diecéza	90	63	2201	1029	268	114	84 401,13
Bratislavská arcidiecéza	55	61	2239	1189	274	144	92 705,34
Bratislavská eparchia	1	1	1	4	1	1	460,00
Košická arcidiecéza	175	97	9667	2763	617	368	182 708,88
Košická eparchia	12	10	276	141	33	18	7 721,30
Nitrianska diecéza	213	112	5251	2449	585	306	201 559,27
Prešovská archieparchia	64	46	1546	686	144	85	29 951,33
Rožňavská diecéza	36	26	452	351	88	55	25 497,08
Spišská diecéza	134	93	8610	2220	557	284	186 095,53
Trnavská arcidiecéza	66	51	1671	757	200	99	76 737,72
Žilinská diecéza	132	76	7862	1845	466	261	204 549,17
SKM Brusel	1	1	1	20	2	1	1 565,37
SKM Luxemburg	1	1	1	22	-	1	1 290,00
Spolu	980	638	39 778	13 476	3 235	1 737	1 095 242,12
Spolu 16 711 koledníkov							
Individuálni darcovia							105 428,92
Celkový výsledok zbierky k 31. marcu 2023							1 200 671,04
Individuálne dary od 1. 4. do 6. 9. 2022 (pred oficiálnym zapísaním verejnej zbierky Dobrá novina - 28. ročník)							6 389,81

Zástupcovia koledníkov zo slovenských diecéz navštívili Perlu Afriky

TEXT: JOZEF MAGDA

SNÍMKY: DOBRÁ NOVINA, 2023

Vo februári a marci navštívil tím Dobrej noviny podporené projekty v Keni a Ugande. Do Ugandy, nazývanej aj Perlou Afriky, sa k projektovému manažérovi Jozefovi Magdovi pridali na tri týždne dvaja dlhoroční dobrovoľníci Martin Pastyrik a Ľuboš Drápal. Ako členovia Komisie Dobrej noviny za Košickú a Bratislavskú arcidiecézu reprezentovali tisícky koledníkov a na vlastnej koži spoznali novú kultúru, každodenné radosti a starosti našich partnerov, ako aj príbehy ľudí, ktorým počas roka Dobrá novina pomáha.

5. 2. 2023

Martina hneď od začiatku prekvapil neutíchajúci život na ulici. V malých obchodíkoch popri ceste nájdete všetko od ovocia, tehál na stavbu domčeka až po svadobné šaty. Máme pocit, že sú otvorené nonstop. Obchodníci sa predbiehajú v tom, kto nám ponúkne lepšiu cenu či zoženie ešte niečo lepšie. Slová ako „nemám“ či „nedá sa“ akoby neexistovali. Tento ruch pokračoval aj počas víkendů, keďže v Ugande nájdeme aj početné skupiny hinduistov či moslimov. Oni v nedeľu neoddychujú ako my kresťania, na to majú iné dni v týždni.

9. 2. 2023

Dnes sme navštívili tri dediny Kabira, Bunyama a Mirembe v okrese Ntenjeru. Po dlhej a hrboľatej ceste sme sa dostali do Mirembe, kde majú po 50 rokoch konečne nezávadnú pitnú vodu. Vďaka koledníkom Dobrej noviny a štedrým ľuďom na Slovensku sme tu mohli vyvítať studňu s hĺbkou 50 metrov a výdatnosťou 2 000 litrov za hodinu. Týmto sa od základov zmení život tisícov ľudí. Čistá voda pre nich znamená v prvom rade zdravie. Už nebudú piť z tej istej rieky ako ich domáce zvieratá a vyhnú sa tak mnohým ochoreniam. Vďaka zdroju vody budú mať čistú vodu bližšie, a tak deti a ženy už nebudú musieť nosiť 20-litrové bandasky s vodou, čo bola veľmi namáhavá a za tmy nebezpečná práca. Aký kontrast s tým, že nám doma stačí len otočiť kohútikom.

9. 2. 2023

Počas cesty sme spoznali aj niekoľko zaujímavých tradícií. Ženy a deti si pred nami kľakali na obe kolena, čím dávali najavo svoju úctu. Dozvedeli sme sa, že pred sobášom sú tu ešte vo zvyku zdvorilostné návštevy a vyjednávanie vena pre nevestu ako aj to, že tu po stáročia pretrvali tradičné kráľovstvá ako Buganda, Busoga, Bunyoro, Ankole, Toro či Kayuga. Ak si teda chcete postaviť domček, najprv je potrebné zistiť, na ktorý úrad treba zájsť. Či na okresný úrad alebo do kancelárie miestokráľa. Iný kraj, iný mrav.

▲ HOŠŤ DO DOMU. BOH DO DOMU. BÝVA DOBRÝM ZVYKOM UCTIŤ SI HOSTI. ŽENY VO FARNOSTI BUSITEMA NÁS OBDAROVALI TRSMI BANÁNOV, AVOKÁDOM, MANGAMI, ZELENINOU A KRÁSNYM ŽIVÝM KOHÚTOM.

13. 2. 2023

Od júla minulého roka spolupracujeme s Kultúrnym výskumným centrom Diecézy Jinja, vtedy do pomyselných lavíc v 10 obciach zasadlo takmer 400 dospelých študentov. Počas dňa sa starajú o svoje rodiny, domácnosť, pracujú na poli. Do školy chodia dvakrát týždenne vo večerných hodinách. Výučba neprebíha v úradnom anglickom jazyku, pretože ten vôbec neovládajú, ale v miestnom jazyku Lusoga. Učebné osnovy sú prispôbené pre dospelých študentov. Popri čítaní, písaní a počítaní preberajú dodatočné predmety ako hygiena v domácnosti, nové spôsoby obrábania pôdy, spôsoby pravidelného sporenia či často nejasnú otázku vlastníckych práv k pôde, na ktorej pracujú. Všetko využiteľné hneď na druhý deň! Toto by sme ukázali ľuďom na Slovensku. Keby aj naši žiaci boli takí hladní po vzdelaní a viac si školu a vôbec učiteľov vážili. Vzdelanie znamená lepšiu budúcnosť.

16. 2. 2023

Boli sme zvedaví, v akých podmienkach ľudia na ugandskom vidieku žijú. Zastavili sme sa v Igange a zamierili priamo cez husté banánové plantáže. Po 15 minútach sme našli mamu Loi

s dvojročnou Alice a jej bratom Collinom. Bývajú v jednoduchých malých domčekoch s drevenými okenicami. Podlahu tvorí udupaná zemina a pred dažďom ich chráni strecha z vlnitého plechu. Keď bola Alice chorá a potrebovali zájsť do nemocnice CURE v Mbale, tak na zaplatenie cesty autobusom do 100 km vzdialeného mesta museli siahnuť hlboko do vrecka. Našťastie ju v nemocnici ošetrili bezplatne. Dnes je Alice zdravá a nesmierne zvedavé dievčatko. A to vďaka koledníkom a všetkým vám.

17. 2. 2023

Neopísateľným zážitkom bola návšteva Detskej nemocnice CURE v Mbale na východe krajiny. Ročne tu podstúpi operáciu vyše 1 700 detí a niekoľko desiatok dospelých. Priamo na operačnej sále sme mohli sledovať dva zákroky. 10-týždňovému chlapcovi menom Mulumba diagnostikovali hydrocefalus a lekári mu urýchlene potrebovali uvoľniť narastajúci tlak v hlave. Ten spôsoboval dieťaťu veľkú bolesť a zároveň bránil mozgu v jeho prirodzenom vývoji.

Ten istý lekár sa po dvojhodinovej operácii presunul do vedľajšej operačnej sály, kde na neho čakalo len 3-dňové dievčatko s rúžovým chrbtom. Pomedzi zákroky si našiel čas aj na nás a priebežne nám vysvetľoval, čo sa pred nami odohráva a aké má malá pacientka vyhliadky na zotavenie. Keď lekár po ďalších dvoch hodinách zašival ranu, vtedy sme si naplno uvedomili, aký je ľudský život krehký.

18. 2. 2023

V Ugande majú len dve ročné obdobia – obdobie sucha a obdobie dažďov. Vďaka tomu môžu pestovať neustále počas celého roka a svoju úrodu žnú dvakrát, u niektorých plodín dokonca trikrát. Prekvapilo nás, že tu nájdeme množstvo zeleniny, ktorú poznáme aj my doma: rajčiny, zemiaky, cibuľu, šalát, kel, fazuľu, hrach či cuketu. Vidieť bežne na poličkách rásť sladké zemiaky bataty, banány, avokádo, mango, veľké lány cukrovej trstiny, obrovské chlebovníky, v okolí močiarov ryžu a na úpäť hôr čajové a kávovníkové plantáže bolo pre nás pomerne nezvyčajné. Mimochodom, vedeli ste, že káva je ovocie a rastie na kríkoch? *

▲ V KABIRE NÁS PRIVÍTALI RADOSTNÝM SPRIEVODOM. NA ČELE HUDBA A ZA ŇOU DETI S RATOLESŤAMI A MLADÝ MUŽ PREOBLÉČENÝ ZA OPICU. CESTOU OD MIESTNEJ ZÁKLADNEJ ŠKOLY AŽ K NOVEJ STUDNI SA K NÁM PRIDALA, HÁDAM, AJ CELÁ DEDINA. SAMOZREJME, AJ MY SME SA "MUSELI" PRIDAŤ.

PRÍHOVOR

Svetlo radosti a nádeje

TEXT: MIROSLAV SPIŠIAK

SNÍMKY: DOBRÁ NOVINA 2012 A 2013

Každý z nás pozná ten pocit, keď sa veľmi teší na niečo, čo má prísť. Netreba chodiť ďaleko, mnohí ľudia, zvlášť deti, sa tešia na Vianoce, ktoré práve prežívame. Rodina je spolu, všade kopa dobrého jedla, darčeky, vyzdobený stromček a k tomu snaha byť na seba aspoň chvíľu dobrí, lebo sa narodil Boží Syn, ktorého príchod očakávali ľudia už dlhé storočia. Obzvlášť pre ľudí, ktorí žijú celý rok sami a aspoň na Vianoce sa im vrátia deti zo zahraničia, sú tieto chvíle naplnené obrovskou radosťou. A tak mnohí akoby odpočítavajú dni, kedy už konečne táto chvíľa nastane. Pre nich je tento okamih svetlom, ktoré vlieva do ich srdca radosť a nádej. A keď je tým naplnená celá krajina, cítiť trochu svetla nádeje i v medziľudských vzťahoch a robí to ľudí lepšími.

Takúto radosť som mal možnosť zažiť na ďalekej misii v Južnom Sudáne v Afrike. Keď som tam prišiel, bol to najmladší štát na svete, založený len pol roka. Oddelil sa od severného Sudánu, s ktorým sa vyše tridsať rokov viedla vojna, umierali

▲ O. MIROSLAV SPIŠIAK PŮSOBIL V JUŽNOM SUDÁNE AKO ZRUČNÝ TECHNIK A ZÁROVEŇ KŇAZ DVA A POL ROKA.

ľudia, boli ponižovaní a vykorisťovaní. Zrazu sa podarilo založiť nový štát a ľudia boli naplnení nádejou, že už bude všetko inak, konečne o sebe budú rozhodovať sami. Všetci sa z tohto okamihu veľmi tešili a boli plní radosti a nádeje. Veľa ľudí malo chuť urobiť niečo preto, aby pomohli svoju krajinu nanovo vybudovať. Nebolo to ľahké, keďže skoro 80 % ľudí bolo negramotných. A tak hoci aj štyridsaťroční zasadli plní odhodlania do školských lavíc.

Veľkú úlohu zohrala i Cirkev. Zvlášť jednotlivé rehole tu zakladali misijné stanice, pri ktorých vznikali školy. Mnohé mali spočiatku podobu jedného stromu, na ktorom bola pribitá tabuľa. Na tú učiteľ písal, žiaci si posadali do tieňa stromu a učili sa. Každá trieda mala svoj strom so svojou tabuľou. Postupne sa postavili i budovy a žiaci sa mohli učiť tak, ako to poznáme u nás. Možno s tým rozdielom, že juhosudánske deti sa veľmi chceli učiť. Priam hltali vedomosti a hoci v triedach bývalo neraz aj päťdesiat detí, bolo tam úplné ticho, aby sa čím viac mohli naučiť. V juhosudánskych školách sa však okrem

JUHOSUDÁNSKE DETI SA VEĽMI CHCELI UČIŤ. PRIAM HLTALI VEDOMOSTI A HOCI V TRIEDACH BÝVALO NERAZ AJ PÄŤDESIAT DETÍ, BOLO TAM ÚPLNÉ TICHO, ABY SA ČÍM VIAC MOHLI NAUČIŤ.

predmetov, aké sú u nás, žiaci učia aj o hygieny, poľnohospodárstva a iných praktických veciach, aby sa potom ako veľkí dokázali uživiť.

Nejaký čas som strávil v misii, kde otcovia jezuiti majú svoj kláštor a kostol, ktorý spravujú. V tomto areáli vybudovali počítačové centrum, kde sa vyučujú základy práce na počítači, aj autodiagnostiku na opravu terénnych áut, ktoré sa v Južnom Sudáne používajú, keďže tu nie sú žiadne asfaltové cesty. Za mestom tiež vybudovali veľkú farmu, kde ľudia učia poľnohospodárstvo, aby sa vedeli sami uživiť a aby ich úroda bola väčšia. Väčšina z nich boli predtým pastieri a o pestovaní plodín vedeli len veľmi málo, na obrábanie používali len zašpicatenú palicu. V tejto misii postupne vznikla i naša škola – Tréningové centrum sv. Petra Clavera, čo by som prirovnal k slovenským odborným učilištiam.

V tom čase sme v spolupráci s otcami jezuitmi, eRkom a ďalšími partnermi začali poskytovať dva jednorozhodné kurzy pre juhosudánskych chlapcov (hoci občas bolo medzi študentmi i pár dievčat), neskorších technikov – vodičov a elektrikárov. Študenti nikdy doma elektrinu nemali a museli

▲ PO VZNIKU JUŽNÉHO SUDÁNU CHÝBALA ZÁKLADNÁ INFRAŠTRUKTÚRA. DETI SA SPOČIATKU UČILI POD STROMAMI.

sa učiť všetko od základu. Za rok štúdia dokázali zapojiť solárny systém – to je obrovský úspech. Skvelé bolo aj to, že po skončení tohto štúdia si pokazené vodné pumpy vedeli opraviť i sami, a tak nemuseli byť bez vody aj niekoľko mesiacov, ako to bývalo predtým. Keďže technikov bolo v tejto krajine zúfalo málo, po absolvovaní štúdia sa vedeli hneď zamestnať, a tak uživiť svoju rodinu, čo bolo pre nich veľkým bonusom. Držať v rukách certifikát o absolvovaní záverečnej skúšky bolo pre našich študentov veľkým víťazstvom. Boli hrdí, že robia niečo dobré pre svoje rodiny a rozvíjaním svojich zručností i budujú svoju krajinu. Svojím príkladom usilovnosti sa stali malými svetielkami, ktoré inšpirovali – zapalovali i ďalších.

Spomínam si na jeden projekt, na ktorý sme získali financie zo Slovenska, aby sme so študentmi postavili pouličné lampy so solárnym osvetlením na desiatich miestach pri vodných pumpách v odlahých častiach buša. Keď v prvú noc lampa zasvietila, miestni ľudia sa prelakli. Nikdy okrem ohňa nevideli v noci iné svetlo. Potom do rána všetci okolo lampy tancovali, lebo sa z toho nesmierne tešili. Aj vďaka štedrým darcom zo Slovenska sme mohli miestnym ľuďom doslovne priniesť svetlo a zároveň i pocit väčšieho bezpečia, keďže v tme sa ukrývali rôzne dravce.

Prispením na ušľachtilý cieľ sa i v srdci každého darcu zapaluje malé svetielko, ktoré odháňa tmú egoizmu a zapaluje plamienok veľkodušnosti, ľudskosti a lásky. Nesebeckosť a súcit môžu niekomu na inom kontinente podstatne zmeniť život k lepšiemu. A to sa predsa učíme zvlášť na Vianoce – stať sa pre druhého darom a šíriť okolo seba viac dobra. Ak sa dokážeme podeliť, zmení sa život nielen obdarovanému, ale mení sa i srdce darcu. Túto zmenu potrebuje každý z nás. Nech Pán Boh, ktorý medzi nás prichádza ako Svetlo, ktoré prežaruje tmú, naplní srdcia všetkých svetlom radosti a nádeje! *